

РИЧАРД БРОТИГАН
ЕДНО СОМБРЕРО ПАДА ОТ
НЕБЕТО
ЯПОНСКИ РОМАН

Превод от английски: Рада Шарланджиева, 1982

chitanka.info

*Посвещавам този роман на Джуничиро
Танидзаки,^[1] автор на „Ключът“ и „Дневник на
един луд старец“*

СОМБРЕРО

„Едно сомбреро се спусна от небето и кацна на главната улица на градчето точно пред кмета, неговия братовчед и един безработен. Вятърът откъм пустинята беше излъскал до блясък деня. Небето синееше. Както синят очите на човек, който очаква нещо да се случи. Нямаше никаква причина от небето да пада сомбреро. Не прелиташе самолет, нито хеликоптер, а не беше и религиозен празник.“

Първата сълза бликна в дясното му око. То винаги заплакваше първо. Едва след това започваше и лявото. За него щеше да е любопитно, ако знаеше, че винаги заплаква най-напред дясното му око. Но лявото се насълзяваше тъй скоро след дясното, че той не разбираше кое око заплаква първо, а беше винаги дясното.

Той беше много наблюдателен, но не дотам, че да забележи кое от очите му се насълзява първо. Ако въобще е позволено да определяме по такъв незначителен признак наблюдателността на който и да е човек.

„— Това сомбреро ли е? — попита кметът. Кметовете вземат винаги първи думата, особено ако не е според възможностите им да се доберат до по-висок политически пост от кмет на малък град.

— Да — отвърна братовчедът, който сам мечтаеше да стане кмет.

Безработният мълчеше. Чакаше да види накъде ще задуха вятърът. Внимаваше да не прекатури колата. Да си безработен в Америка, не е шега работа.

— Падна от небето — добави кметът и погледна нагоре към безбрежно чистото синьо небе.

— Да — потвърди братовчедът.

Безработният мълчеше, защото искаше да си намери някаква работа. Затова не желаше да излага на опасност дори най-малката вероятност да получи. За всички е по-добре с говоренето да се занимават само големите клечки.

Тримата мъже се озърнаха да видят какво е причинило падането на това сомбреро от небето, но не откриха нищо, дори безработният не

откри нищо.

Сомбрерото изглеждаше чисто ново.

Мъдреше се посред улицата, а острият му връх сочеше небето.

Размер: 7 1/4.

— Защо падат шапки от небето? — запита кметът.

— Не знам — отговори братовчед му.

Безработният се почуди дали шапката ще стане на неговата глава.“

Сега вече плачеха и двете очи.

Господи!...

Той бръкна в пишещата машина и със сръчността на гробар, който издърпва въже изпод ковчег, измъкна листа хартия с всичко изписано дотук, освен неговия собствен плач, за който сам не подозираше, понеже му се случваше тъй често напоследък, сякаш разсеяно изпиваше чаша вода, без да е жаден, а после мигом забравяше за станалото.

Накъса листа с всичко, изписано за сомбрерото, което прочетохте дотук. Накъса го много внимателно, на безброй парченца, които разпиля по пода.

Ще започне отначало утре сутринта, но ще пише за съвсем друго, а не за някакво си сомбреро, което пада от небето.

Работата му се състоеше в това да пише книги. Той беше много известен американски писател хуморист. Трудно можеше да се намери книжарница в страната, в която да не се продава поне едно негово заглавие.

Тогава защо плаче?

Не му ли стига славата?

Отговорът е съвсем прост.

Неговата приятелка японка си бе отишла.

Беше го оставила.

Тази бе причината да напират сълзи в очите му, които от доста време той не помнеше в друго състояние, освен разплакани; откак го остави японката, така беше всеки ден.

Дотам се забравяше понякога в плача си, та му се струваше, че сънува.

[1] Един от най-големите японски писатели, класик на съвременната литература (1836–1965). — Б.пр. ↑

ЯПОНКА

Юкико спеше и косата ѝ, дълга и японска, също спеше, пръсната около нея. Тя не знаеше, че косата ѝ спи. Белтъчините също се нуждаят от почивка. Но Юкико не се замисляше над такива работи. В същината си нейните мисли бяха много семпли.

Сутрин тя сресваше косата си. Това беше първото нещо, което свършваше, щом станеше. Сресваше я винаги много грижливо. Понякога я свиваше в класически японски кок на върха на главата си. Друг път я разпуцаше свободна и тогава косата ѝ стигаше до под кръста.

В Сан Франциско минаваше десет часът вечерта. Капки тихоокеански дъжд трополяха по прозореца до нейното легло, но тя не ги чуваше, защото спеше дълбоко. Сънят ѝ беше открай време здрав и тя обичаше да проспива дълги часове, по дванайсет наведнъж, а и повече, с насладата, с която се отдаваше на приятни занимания — като разходки или приготвяне на вкусни ястия. Освен това обичаше и да си похапва.

Докато той късаше хартията с изписаните върху нея думи за едно паднало от небето сомбреро, тя спеше, а с нея спеше и косата ѝ: дълга и черна, пръсната наоколо ѝ.

Косата ѝ сънуваше, че е сутрин и че я решат много грижливо.

ПРИЗРАК

Той погледна разхвърляните по пода късчета хартия за сомбрерото, паднало от небето без видима причина, и видът им някак си усили плача му.

С кого спи тя сега? — помисли си той, докато очите му буксуваха в сълзи, които напиреха навън, втурваха се една през друга и препускаха по нанадолнището на страните му, сякаш участваха в олимпиада на плача, а пред тях се мержелееха видения за златни медали.

Представи си я в леглото с друг мъж. Човекът, който замисляше като неин любовник, нямаше телосложение, нито цвят на косата, нито черти на лицето. Въображаемият неин любовник нямаше кости, плът и кръв. Мъжът, който сам постави в леглото ѝ, беше само призрак от сексуална енергия.

Той сигурно щеше да се разридае още по-неудържимо, което впрочем едва ли бе възможно, ако знаеше, че тя спи сама. Това вече безкрайно щеше да го натъжи.

МОРЯК

Какво да прави през останалата част от нощта? Беше ноември, 10,15 часът. Не желаше да гледа новините в единайсет. Не беше гладен. Не му се пиеше. Знаеше, че ако се опита да почете, сълзи ще размажат страниците пред очите му.

Затова продължи да мисли за нея и за другия, с когото спи. Представи си как мъжът с безименното лице я обладава. Представи си я и нея, запъхтяна и тръпнеща под неговата тежест. Подобни мисли не му действаха добре, но той се беше вкопчил в тях, като моряк-удавник в дъска сред океана, там, откъдето не се вижда бряг.

После погледна листчетата в краката си. От къде на къде ще пада сомбреро от небето?

Хартийките никога нямаше да му отговорят.

Той седна на пода сред тях.

ИЗТРИВАНЕ

Японката спеше.

Юкико си легна страшно уморена. Изкарала бе тежък ден. През цялото работно време бе мечтала само да се прибере в къщи и да легне, и ето: намираше се у дома и спеше.

Сънуваше незначителен сън за детството си. Когато се събудеше на сутринта, тя нямаше да помни този сън, нито пък щеше да се сети подир това за него.

Той отлиташе завинаги.

Отлиташе, както го сънуваше.

Изтриваше се, както се разгъваше.

ДИШАНЕ

Когато я видя за първи път една нощ в Сан Франциско, той беше много пиян. На излизане от работа тя се бе отбила с колежки в кварталното барче. Не обичаше да пие, защото, типично за японците, не носеше, а освен това ѝ бе противно усещането за алкохол в организма. Замайваше я.

Затова нямаше обичай да посещава барове.

Но онази вечер след работа тя беше уморена и две от колежките ѝ я предумаха да се отбие с тях в кварталното барче, където се събираха много млади хора.

Когато той се завъртя на столчето си пред бара, силно пиян, състояние, което не му беше непознато, и я видя да седи, както си беше в бялата престилка, не му и мина през ум, че две години по-късно ще седи на пода сред ситни късчета хартия, в които се говори за падането на едно сомбреро от небето, че очите му ще леят сълзи, като пролетни планински извори, задето никога вече няма да намери пристан за себе си, и че ще му е омръзнало дори собственото дишане.

ОКРАЙНИНА

Юкико се обърна. Тъй обикновено, тъй просто. В движението тялото ѝ беше леко. Косата я последва, сънувайки нея в обръщането си.

Една котка, нейната, заспала в леглото ѝ до нея, се разбуди от размърдването и я погледа как бавно се обръща в леглото. Когато Юкико се намести, котката заспа отново. Котката беше черна и можеше да мине за крайнина на нейната коса.

ОРИГАМИ

Той събра безбройните късчета хартия за сомбрерото и ги пусна в едно празно кошче за отпадъци, тъмно и бездънно, но белите листчета по чудо намериха дъно, слегнаха се там и заблещукаха като оригами, захвърлени в пропаст. Той не знаеше, че тя спи сама.

МОМИЧЕ

Не можеше да няма излаз от тази безизходица.

И изведнъж го осени какво трябва да направи. Набра телефонния номер на едно момиче. Тя вдигна слушалката и се зарадва, като разбра кой я търси.

— Много мило, че ми се обаждаш — каза тя. — Защо не минеш да пийнем? Искам да те видя.

Тя живееше през четири улици от неговата.

В гласа ѝ звънна разнеженост.

Години наред, но с прекъсвания, те бяха любовници и тя беше особено добра в леглото. Чела бе всичките му книги и беше достатъчно умна, за да не подхваща с него разговор за тях. Той не обичаше да говори за книгите си и тя никога не му задаваше въпроси, свързани с тях, но всички до една бяха подредени в библиотеката ѝ. Доволен беше от постоянството ѝ да събира неговите книги, но много по-доволен беше от факта, че бяха любовници вече пет години, а тя нито веднъж не бе попитала ни дума за тях. Той ги пишеше, тя ги четеше, а заедно изкарваха приятни часове в леглото.

Тя не отговаряше съвсем на неговия физически идеал, но компенсираше по други начини.

— Искам да те видя — каза му по телефона.

— Пристигам след няколко минути — отвърна ѝ той.

— Ще подсиля камината.

От това му стана по-добре.

Може би ще се получи нещо.

Може би не е безнадеждно.

Той облече палтото си и излезе.

Всъщност не направи нищо, защото само си представи всичко това. То не стана в действителност. Той не беше пипнал телефона и нямаше такова момиче.

Още гледаше втренчено накъсаните парченца хартия в кошчето за отпадъци. Гледаше напрегнато как те се сприятеляват с пропастта.

Изглежда, започваха свой самостоятелен живот. Решението беше много отговорно, но те решиха да продължат без него.

КМЕТ

— Ама защо падат шапки от небето? — попита кметът.

— Откъде да знам — отвърна братовчедът. Безработният се запита дали шапката ще стане на неговата глава.

— Работата е сериозна — каза кметът. — Я да го огледам по-отблизо туй сомбреро.

Той махна към шапката и братовчедът светкавично се наведе да я вдигне, защото искаше някой ден сам да стане кмет, а вдигането на тази шапка може би щеше да му осигури известна политическа подкрепа за онова бъдеще, когато неговото име щеше да бъде изписано върху избирателните бюлетини.

Възможно е и сам кметът да го подкрепи, като провъзгласи на някой многолюден събор:

— Аз ви бях добър кмет и затова вие ме преизбрахте шест пъти, но съм убеден, че и моят братовчед, този тук пред вас, ще бъде велик кмет и ще продължи утвърдената в нашата общност традиция на честност в управляването.

Да, идеята да вдигне сомбрерото беше отлична.

Бъдещето му на кмет зависеше от това.

Щеше да е кръгъл идиот, ако беше казал:

— Че вземи си го сам. За кой се мислиш ти бе? Да не съм се родил на тази земя, за да ти подавам разни сомбрера?

БОРОВИНКИ

Макар денят да беше парещ, сомбрерото бе студено като лед. В мига, в който братовчедът докосна шапката, той дръпна стреснато ръката си, сякаш го раздруса електричество.

— Какво има? — попита кметът.

— Сомбрерото е студено — отвърна братовчедът.

— Какво? — възкликна кметът.

— Студено е.

— Студено ли?

— Студено като лед.

Безработният зяпна сомбрерото. Не му изглеждаше студено. Но какво знаеше той? Та нали беше без работа. Навярно, ако имаше работа, сомбрерото щеше и на него да му изглежда студено. Навярно затова нямаше работа. Защото не умее да познае едно студено сомбреро, когато го види.

Помощите, които бе получил като безработен, се стопиха още преди месец и сега прехраната му беше сведена до боровинките, които растяха в полите на близките хълмове.

Опротивели му бяха боровинките.

Искаше кюфте.

КЮФТЕТА

Една мисъл блесна като мълния в ума на безработния. Сомбрерото стоеше все тъй на улицата. Братовчедът на кмета не успя да го вдигне. Както се бе навел да го вдигне, той внезапно отскочи назад като ужилен от пчела.

Сомбрерото си стоеше на същото място.

Може би ако безработният вдигне сомбрерото и го подаде на кмета, кметът ще му даде работа и вместо боровинки вече ще яде кюфтета.

Той погледна отново към сомбрерото наред улицата и устата му се наля, като предвкуси мислено кюфтета с много лук, залени с кетчуп.

Няма да изпусне този шанс.

Може никога вече да не си намери работа, ако не вдигне това сомбреро и не го подаде на кмета.

Освен това какво ще прави, когато свърши сезонът на боровинките?

Каква ужасна мисъл!

И боровинки няма да има тогава.

Макар в този миг да ненавиждаше боровинките, те все пак бяха по-свястно нещо от глада. Какво щеше да прави, когато си отидеа и те? Това сомбреро посред улицата може би е последният му шанс.

КАРИЕРА

— Аз ще ти подам сомбрерото, кмете — каза той и се наведе да го вдигне.

— Не, аз ще го подам — намеси се братовчедът на кмета, внезапно проумял, че ако не вдигне той сомбрерото, може никога да не стане кмет.

Откъде се взе туй безработно копеле, дето се опитва да вдигне сомбрерото и да провали бъдещето му на общественик? Да не би и той да иска да става кмет? Ако ще сомбрерото да е смъртоносно ледено, няма да позволи на тоя нехранимайко да го вдигне, та после да го измести и стане кмет на града.

Как не го вдигнах от първия път! — ядоса се в себе си братовчедът. Изобщо нямаше да се стигне до това положение. Едно сомбреро, студено като лед, и без туй не можеше нищо лошо да му стори. Само го сепна. Това беше всичко. Той не бе очаквал, че ще е студено, затова отскочи назад. Та кой би си помислил, че едно сомбреро може да бъде студено като лед? Всеки на неговото място щеше да се стресне и да постъпи като него.

Братовчедът изпита внезапна омраза към сомбрерото, задето го направи смешен. На всяка цена трябва да подаде сомбрерото на кмета, ако иска сам да стане кмет. Цялата му политическа кариера ще приключи в този миг на тази улица, ако не подаде сомбрерото на кмета.

Проклето сомбреро!

РАБОТА

Когато безработният видя, че братовчедът на кмета страшно се разбърза сам да вдигне сомбрерото, той изпадна в паника. Ясно разбра, че никога няма да получи работа, ако не подаде сомбрерото на кмета.

Защо братовчедът на кмета държи той да вдигне сомбрерото?

Нали си има работа.

Ръцете му не са изцапани с петна от боровинки.

МЕТЛА

Покрусеният американски хуморист естествено нямаше представа какво се разиграва сред накъсаните парченца хартия в неговото кошче за отпадъци. Но знаеше, че те вече имат свой самостоятелен живот, който продължаваше без него. Той само тъгуваше по своята изгубена любима. Помисли да ѝ се обади по телефона и да ѝ каже, че я обича, че е готов да направи всичко на света, само тя да се върне при него.

Погледна към телефона.

Тя беше само на седем цифри далеч от него.

Трябваше само да ги завърти.

И щеше да чуе гласа ѝ.

Който щеше да бъде много сънен, защото той щеше да я събуди. И щеше да му прозвучи далечен, като идещ от голямо разстояние. Може би чак от Киото, макар тя да се намираше само на една миля от него, в района Ричмонд на Сан Франциско.

— Ало — обади се тя.

— Аз съм. Можеш ли да разговаряш?

— Не, не съм сама. Между нас е свършено. Не се обаждай повече. Той се дразни, когато ми звъниш.

— Моля?

— Мъжът, в когото съм влюбена. Неприятно му е, когато се обаждаш. Затова недей. Нали разбра?

Щрак.

И затвори.

Докато във въображението му Юкико затваряше телефона, в действителност тя спеше сама и до нея в леглото лежеше само котката ѝ. Спеше дълбоко. Не беше спала с мъж, откакто скъсаха преди месец. Дори не бе излизала на среща с мъж. Заниманията ѝ се ограничаваха в ходене на работа и стоене в къщи, където плетеше или четеше. Четеше Пруст. Сама не знаеше защо. От време на време отиваше на гости при брат си и жена му и тримата гледаха телевизия.

След като скъса с американския хуморист, за нея времето потече съвсем еднообразно. Но докато вършеше обичайните неща, тя дълго размишляваше върху живота си. Беше на двадесет и шест години и се опитваше да види живота си в перспектива. През двете години, докато ходеше с хумориста, тя неусетно бе изгубила измеренията на своето съществуване и на онова, което искаше от живота. Хумористът бе изсмукал от нея огромно количество сила. Непрекъснато ѝ се бе налагало да захранва неговата неувереност и неврози със своята увереност и психическа уравновесеност. След две такива години тя вече бе изгубила представа за себе си. В началото искаше от живота само да бъде с него, да имат деца и да се радва на нормално съществуване.

Неговата вродена лудост попречи на всяко едно от тези желания да се сбъдне.

След едногодишно съжителство тя осъзна, че не е полезно за нея да го обича, но измина и втора година, докато сложи край на връзката им; сега обаче бе щастлива, че всичко е свършило.

Понякога се чудеше на себе си защо бе позволила тази история да продължи тъй дълго.

Следващия път, когато се влюбвам, ще трябва много да внимавам — помисли си тя. Обеща си и още едно нещо, което възнамеряваше строго да спазва. Никога повече да не тръгва с писател, колкото и очарователен, чувствителен, духовит или забавен да е той. В крайна сметка писателите не си струваха усилието. Емоционално излизаха прекалено скъпо, а и поддържането им бе много сложно. Те бяха като прахосмукачки, които все се повреждат, а само Айнщайн би могъл да ги поправи.

Искаше следващият ѝ любовник да не е прахосмукачка, а най-обикновена метла.

БАР

Той погледна часовника. Беше десет и половина. Не можеше да ѝ позвъни, защото знаеше, че е с друг мъж: опиваше се от тялото му, задъхваше се под него... и го обичаше. Ураганна въздишка разтърси неговото тяло и той приседна на дивана. Опита се да подреди мислите в главата си. Юкико беше мозайка-ребус от хиляда късчета, които върлуваха в ума му, сякаш ги въртеше центрофугата на автоматична пералня.

Известно време съзнанието му представляваше каша от минало, настояще и бъдеще, а мислите му за нея не можеха да добият форма. Подир това косата ѝ взе да се очертава като основна тема на неговата мъка. Той винаги се бе възхищавал от косата ѝ. Беше се вбила в съзнанието му като натрапчива мисъл. Споменът за нейната коса, за това колко дълга, тъмна и опиваща е тя, започна да подрежда частиците на ребуса и той постепенно си припомни как се запознаха.

Беше преди две години и валеше.

Тя нямала обичай да посещава барове. Но като излизали от работа онази вечер, била много уморена и двете ѝ колежки я предумали да се отбие с тях в кварталното барче, където се събирали много млади хора.

Той беше вътре и ужасно скучаеше. Често му доскучаваше и не се колебаеше да разказва за скуката си. Понасяше я с чувство за хумор, като свой кръст.

Когато се завъртя на столчето си пред бара, силно пиян — състояние, което не му беше непознато, — той я видя да седи с две други жени на отсрещната маса. И трите бяха по бели престилки. Имаха вид точно на хора, излезли току-що от работа.

Тя беше красива.

Косата ѝ беше събрана в класически японски кок на върха на главата. Питието пред нея не беше докоснато. Слушаше разговора на другите жени. Едната не спираше да приказва и питието пред нея явно и се услаждаше.

Азиатката беше много мълчалива.

Той я загледа и за миг тя отвърна на погледа му, после отново заслуша разговора на жените.

Той се запита дали го е познала. Понякога жените го познаваха, което винаги беше в негова полза. Книгите му много се четяха и ги имаше по всички книжарници.

Обърна се към бара и си поръча ново питие. Налагаше се да премисли нещата. Когато беше трезвен, беше много срамежлив. Трябваше да е пиан, за да се пусне на жена. Докато отпиваше от чашата си, той се мъчеше да установи дали е достатъчно пиан, за да отиде на масата на азиатката и да се опита да се запознае с нея. Обърна се отново, за да я огледа, но тя вече сама бе вперила очи в него. Това го втрещи и той бързо се завъртя обратно към бара, а ушите му пламнаха от смущение. Не, не беше достатъчно пиан, за да ѝ се пусне.

Даде знак на бармана, който се приближи.

— Още едно ли желаете? — попита барманът, като хвърли поглед към изпитата до половина чаша пред него.

— Двойно — отговори той. Лицето на бармана не трепна, защото беше отличен барман. Отдалечи се и взе бутилка уиски. Когато се върна, хумористът беше привършил до половина пълната чаша. Минута по-късно и двойното уиски бе отишло до половината. С две глътки хумористът го бе превърнал в единично.

Той усещаше, че азиатката го гледа.

Чела е книгите ми — помисли си.

И пресуши чашата пред себе си.

Уискито сякаш хлътна без звук в бездънен кладенец. Присъствието му пролича единствено по самообладанието, с което хумористът приближи до масата, където седеше жената, и каза:

— Здравейте, може ли да седна при вас?

ДИШАНЕ

Другите две жени млъкнаха и зяпнаха нагоре към него.

Азиатката го изглежда много изпитателно.

Никога преди азиатка не беше го поглеждала тъй изпитателно. Очите ѝ бяха тъмни и тесни. За миг, понеже очите ѝ бяха толкова тесни, той се запита дали тя вижда както белия човек. Въпросът отлетя от ума му още с помисъла, но щеше да се завръща много пъти през двете години, в които бяха близки. Просто от време на време той се питаше дали тя обхваща с поглед всичко в стаята или където и да се намираха в момента. Може би виждаше само 75 процента от онова, което я обкръжаваше.

Подобна мисъл можеше да хрумне само на дете.

Но дотогава неговият опит с азиатките не надминаваше случайните срещи с тях из Сан Франциско: в китайския квартал, в японския квартал и пр. Никога преди азиатка не беше го заглеждала тъй изпитателно. В нейните очи той прочете още нещо, което бе улавял и в очите на други жени, когато го заглеждаха.

Той знаеше какво е то.

И се поотпусна.

— Моля, заповядайте — покани го тя.

И той седна.

Разбра по израза на очите ѝ, че ще се получи. Едва забележимо, дишането ѝ се промени. Задиша по-бързо. Забързването на нейното дишане му беше приятно.

Келнерката се приближи и той поръча питиета за всички. После си казаха имената.

Тя беше японка.

ХУМОР

Другите две жени не го харесаха.

Те не бяха чели книгите му. Което правеше срещата с него различна. Той не беше красавец. Беше привлекателен, но доста странен. Оставяше се да го завладяват настроенията му, а те бяха твърде променливи. Понякога говореше, без да спира, друг път — дума не обелваше. Винаги когато пиеше, говореше прекалено много. Когато не пиеше, беше крайно срамежлив и официален с хората и на тях им беше трудно да го разберат. Някои го имаха за обаятелен, други — за кръгъл тъпак. Истината стоеше някъде между двете, много близо до средата.

Известен бе в цялата страна като писател хуморист, което само за себе си бе много смешно, защото едно от първите неща, които човек забелязваше при среща с него, беше, че му липсва чувство за хумор.

Всеки път, когато другите избухваха в смях за нещо, той изглеждаше озадачен. Понякога хората с особено изтънчено чувство за хумор намираха тъкмо това за изключително смешно и избухваха повторно, което неизменно го озадачаваше още повече и му ставаше страшно неудобно. Иначе беше много схватлив, но това беше едно от онези няколко неща в живота, които не можеше да проумее. Нито веднъж не го жегна подозрението, че хората се смеят на него, смеят му се, защото не показва чувство за хумор. Той се имаше за много остроумен, защото книгите, които пишеше, бяха много остроумни. Не знаеше, че често проличава недоумението му, когато другите се смеят. В себе си той приключваше случаи от този род с успокоението, че другите се смеят на някаква своя си шега.

Липсата на чувство за хумор беше основната слабост на неговия характер. Той би се наслаждавал повече на живота, ако можеше да му се надсвива.

А, да, още една интересна подробност: когато пишеше онези работи, които сетне хората провъзгласяваха за най-добрия хумор на века, той никога не се смееше. Дори не се усмихваше.

Другите две жени не го харесаха.
Толкова по-добре за тях.
Толкова по-зле за японката.
Тя го хареса.

БЪДЕЩЕ

— Аз ще ви подам сомбрерото, кмете — каза безработният и се наведе, за да вдигне сомбрерото. Това беше последният му шанс на тази земя да си намери работа, а той не вярваше в бога. Не че имаше лично отношение към него, просто си знаеше човекът, че в рая, не го чака работа, защото няма рай.

Това сомбреро, излегнало се посред улицата, беше последната му надежда.

— Не, аз ще го подам — обади се братовчедът на кмета, изведнъж прозрял, че ако не вдигне сомбрерото, няма никога да стане кмет. Край на политическата кариера. А тогава и президентството на Съединените щати ще остане недосегаемо за него. Никога няма да отърка лакти о големите клечки във Вашингтон, нито да държи реч тук, в града, на четвърти юли.

Сомбрерото беше ключът към цялото му бъдеще.

Кметът се развесели от внезапното натягане на двамата мъже да му угодничат, макар и да не знаеше по какви причини. Кметът беше велик малоградски политик.

— Не! — кресна безработният. — Аз ще вдигна сомбрерото!

— Да не си го пипнал! — ревна братовчедът.

Двамата мъже, посегнали едновременно към сомбрерото, изведнъж се заковаха, изненадани от собствената си настървеност, и се изгледаха многозначително.

Кметът тъкмо се канеше да каже:

— Спрете, вие двамата. Какво ви става? Да не сте се побъркали? Заради някакво сомбреро.

Тези думи щяха да приключат там на място цялата история. Животът е тъй прост; и тогава нямаше да се наложи да прашат на помощ Националната гвардия, нито парашутистите и танковете, нито подкрепления от военновъздушните сили. И президентът нямаше да произнесе онази реч, излъчена и по телевизията, с която заклейми събитията, които се разиграха по-сетне, нито пък специална комисия

от страни-представителки на Третия свят в Обединените нации щеше да осъди политиката на Съединените щати.

Да, светът нямаше да стъпи на самия ръб на ядрената гибел, ако кметът беше казал: — Заради едно сомбреро! Я си стойте по местата. Сам ще си го взема, колкото ще да е студено. Не може да ме изяде я!

КЛЮЧАЛКА

Един час по-късно американският хуморист беше толкова нервен, че не успяваше да отключи входната врата на своя апартамент. Толкова нервен, че почти изтрезня. Не можеше да повярва, че тази красива японка стоеше на площадката до него и го чакаше да отключи вратата, за да влязат заедно в апартамента му.

Стоеше много търпеливо и го гледаше.

А ключалката не беше в ред.

Невероятно!

Мръсна ключалка! Защо точно сега! Защо на мен!

Никога не беше се повреждала.

— Ключалката заяжда — каза той, като ненужно хласкаше ключа в нея.

Тя не отговори. Което влоши положението.

Той чакаше тя да каже нещо. Тогава още не знаеше, че проговаря само в случаите, когато има да каже нещо определено. При това прямо и съвсем ясно. Не беше по светските любезности.

Макар че беше много умна и имаше силно развито чувство за хумор, тя не говореше много. Когато се озоваваха в обществото на други, тя изненадваше хората, защото беше в състояние да прекара цяла вечер, без да каже дума. Проговаряше само ако имаше да каже нещо. Слушаше много интелигентно, кимаше или поклащаше глава при тънкостите и заплетеностите на мисълта. Винаги се смееше точно на място.

Смехът ѝ бе красив, като капки дъжд по нарциси от сребро. Хората около нея обичаха да пускат шеги, защото смехът ѝ беше тъй заразителен.

Когато някой говореше, тя го гледаше право в лицето със своите много тесни разбиращи очи, които слушаха тъй вдълбочено, сякаш улавяха единствения звук, останал на света, сякаш всички други звуци изчезваха далеч извън обсега на човешкото ухо, а гласът на говорещия бе единственото нещо, което оставаше.

Без да каже дума, тя леко измъкна ключа от ръката му. Това беше първото им докосване, неусетната размяна на ключа от една ръка в друга. Ръката ѝ беше малка, но с дълги стройни пръсти. Нейните ръце даряваха безмерно спокойствие.

Не беше я докосвал в бара, нито по пътя към апартамента. Това беше първото от милиони докосвания. Тя мушна леко и точно ключа в ключалката. Превъртя го. Вратата се отвори. Върна му ключа и за втори път докоснаха ръцете си. Той помисли, че сърцето му ще изскочи. Не бе изпитвал по-еротично усещане в живота си.

АПАРТАМЕНТ

— Имаш хубав апартамент — каза тя.

Каза го като нещо много важно. Това го изненада. Огледа апартамента си, за да провери дали нещо е убягнало от вниманието му през петте години, в които бе живял тук, но му се видя съвсем съшият.

— Благодаря — отвърна той.

Тя замълча и седна на дивана.

Той помисли, че тя ще каже още нещо. Нямаше основания да мисли така, но все пак си го помисли. Той пилееше много време в размисли за неща, от които нищо не излизаше. Понякога, когато се замисляше дори над най-прости неща, главата му ставаше досущ като пукало за пуканки.

Но тя дума не отрони.

Той погледна устата ѝ. Беше малка и деликатна като всичко в нея. Кожата ѝ беше почти бяла. Някои японки имат много светла кожа. Тя беше от тях. Той отново се запита дали тя вижда всичко в стаята през тези свои страшно тесни очи.

Виждаше.

Подир това ѝ зададе въпроса, отговорът на който му беше известен, но все пак ѝ го зададе, защото му вдъхваше увереност в действията с жените да им поставя този въпрос, а те да му дават отговор, какъвто той знаеше, че ще му дадат.

— Чела ли си някоя от книгите ми? И зачака тя да каже „да“. Дори чу в миглите си как щеше да прозвучи гласът ѝ, когато кажеше „да“. Гласът ѝ беше много музикален. Щеше да му стане приятно, когато кажеше „да“. И щеше да се почувствува по-уверен.

Когато тя само кимна с глава, леко и грациозно, без да сваля очите си от него, той се слиса. Това беше последното нещо, което бе очаквал от нея. Не разполагаше с резервен ход, който да го измъкне от положението. Просто си остана зяпнал в нея. Всички мисли се разбягаха от главата му като крадци от обрана банка по време на

Депресията. Стори му се, че минаха десет години, преди да стане нещо.

Тя вдигна едната от ръцете си, отпуснати в скута за отмора, и докосна с дълъг бял пръст брадичката си. Изразът на лицето ѝ не се промени. Пръстът само пробяга по брадичката, а после отново се озова в скута ѝ.

От мига, в който седна на дивана, тя не бе отмествала очи от него.

Нито една от жените, които бе имал, не го беше гледала тъй продължително. Той не беше красив мъж, но начинът, по който тя го гледаше, го накара някак си да се почувствува красив.

ИНЧОВЕ

— Аз ще вдигна сомбрерото — каза най-после кметът, но вече беше много късно.

— НЕ! — извикаха в един глас братовчедът на кмета и безработният. При никакви обстоятелства те не можеха да позволят кметът да вдигне сомбрерото. Това би означавало край на надеждите и на двамата. В момента, в който кметът докоснеше сомбрерото, животът и на двамата се обезсмисляше. Бъдещето им се проваляше. Единият никога нямаше да стане кмет, другият никога нямаше да си намери работа.

— Аз ще ви подам сомбрерото, ваша светлост — каза братовчедът. — Няма да позволя да се навеждате и вдигате някаква си шапка. Аз ще свърша тая работа. В края на краищата вие сте нашият високоуважаван кмет. Не трябва да се морите за това. Имате много важни задачи.

Братовчедът се впусна в истинска реч.

Кой знае, може би от него щеше да излезе добър кмет и не лош президент на Съединените щати, на когото историците щяха да отредят място някъде между Томас Джеферсън и Хари Труман. Да, този човек определено имаше бъдеще.

За жалост обаче той бе отклонил погледа си от безработния, който с бавни едноинчови маневри напредваше към сомбрерото. Преди братовчедът да започне речта си, двамата се намираха на еднакво разстояние от сомбрерото. Сега безработният бе взел преднина с около девет инча.

Братовчедът на кмета очевидно се нуждаеше от помощник за изборните си кампании, който да бди над неговите интереси, докато той държи речите. В ситуация като тази е страшно важно да не изгубиш девет инча от собственото си бъдеще. Разбира се, риториката също е важна, но не и с цената на загуба на територия. Размяната не е равностойна, ако цялото ти бъдеще зависи от вдигането на едно сомбреро, а ти си изгубил цели девет инча в приказки.

КНИГИ

— Харесват ми книгите ти — каза тя, — но ти го знаеш и без да ти го казвам.

Той се смая. Стоеше и я гледаше. Чакаше я да каже още нещо. Но тя не каза. Само се усмихна. Усмивката ѝ беше тъй неуловима, че пред нея Мона Лиза приличаше на разбърбил се палячо.

— Искаш ли да пийнеш нещо? — попита той, окопитвайки се от психическия срыв. Без да дочака отговора ѝ, той отиде в кухнята и взе бутилка коняк и две чаши. Източиха се още няколко минути, преди да отнесе коняка в стаята, защото се помая насред кухнята, опитвайки се да измисли следващия ход.

Силно искаше да спи с тази кротка и красива японка, седнала като истинско чудо на дивана в неговия апартамент. Но не можеше да си представи, че това някога ще стане. Как да пристъпи към нея? Замисли се по кой начин да я прелъсти, сякаш умуваше над екзотична мозайка-ребус.

Частиците на мозайката ребус кръжаха като облаци в главата му, а той не беше в състояние да състави дори две заедно. Как да постъпи?

Изведнъж помръкна, чувство за безнадеждност замести облаците в съзнанието му. Въздъхна тежко и се върна в стаята.

Японката беше събула обувките и чорапите си и седеше на дивана, грациозно скръстила крака, в подчертано съзерцателна, но и леко чувствена поза. Сякаш чувствеността бе облъхнала цялото ѝ тяло като лек летен вятър.

Той не беше подготвен да я види седнала в тази поза, без обувки и чорапи. Това бе последното нещо на света, което очакваше. Секунди по-рано в кухнята мислите му по кой начин да я прелъсти го бяха хвърлили в отчаяние.

Но като я съзря на дивана, всичко в него се преобърна още веднъж и той мигом се отпусна. Мислите за прелъстяване изчезнаха. Успокои се. Постава бутилката с коняка и двете чаши на една масичка. Не наля на себе си, нито на нея. Просто остави бутилката и чашите на

масата, доближи се до дивана, седна до нея и протегна ръката си към нейната, а тя сама вече се протягаше към него.

Нежно подържа ръката ѝ в своята.

Загледа се внимателно в пръстите ѝ, сякаш дотогава не бе виждал пръсти. Омая се от тях и си помисли колко са красиви. Пожела никога да не ги изпускат. Пожела до края на живота си да държи ръката ѝ.

Нейната ръка се стегна в неговата.

Той я погледна в очите.

Те бяха тесни черни вселени, изпълнени с приближаваща мекота.

— Няма нужда от нищо — каза тя.

В нежния ѝ глас се прокрадна онази сила, която обяснява как една крехка порцеланова чаша за чай устоява непокътната векове наред като предизвикателство към превратностите на историята и бъркотиите на хората.

— Извинявай — каза той.

Тя се усмихна отново и отмести поглед от лицето му назад, през неговото рамо, където се намираше спалнята. Той мълком стана и я поведе натам. Въпреки че вървеше малко пред нея и държеше ръката ѝ, всъщност тя беше водачът.

СЪН

Те спряха пред леглото и той пусна ръката ѝ. Останаха така няколко мига, загледани в леглото, сякаш беше врата за някъде и то наистина беше врата, врата към къща с много стаи, които двамата щяха да опознават в продължение на две години.

Последната стая на тази къща беше самотният ѝ сън тази вечер, желанието никога вече да не го види и косите ѝ, пръснати около нея, сънуващи свои светове и откликващи само на белтъчините форми на живот, където нашите души придобиват други измерения и изпълняват други цели.

Точно тук дребната японка се обърна в съня си, но движението беше по-скоро полюшване, отколкото обръщане. Движенията на съня ѝ бяха като листца от ябълкови цветове, зареяли се към земята в тих и ранен майски ден на безветрие. Нищо не трепва, освен листцата, а и те замират, щом докоснат пръстта.

И остават там като цветя, поникнали от земята, а не капнали от небето.

Котката до нея запреде, после забрави защо бе започнала да мърка и престана.

В Сан Франциско живеят 700 000 човеци.

Може би 350 000 от тях спяха в този миг.

Сънят им заслужава поне мъничко внимание.

Но те никога не ще го получат.

ПОГРЕБЕНИЕ

След като постояха, загледани в леглото, тя вдигна ръце и разпусна косата си. Бе я прищипала на върха на главата си с кръгла златна японска шнола. Шията ѝ беше издължена и бяла с грациозна извивка напред като полюшване на алабастр.

Американският хуморист я наблюдаваше как разпуска косата си.

Когато откопча шнолата, косата ѝ плисна назад като непрогледна нощ и удави в мрак врата ѝ.

Косата ѝ бе много дълга и стигаше почти до колана, препасан около талията на бялата ѝ униформа. Коланът също беше бял. Дрехата отиваше на бледата ѝ кожа.

Нейното физическо присъствие беше като среща на деня и нощта с надмощие на деня, а неравностойността на нощта бранеха тесните очи и среднощната ѝ беззвездна коса.

Тя се обърна и протегна към него ръце като роса към сънна утринна трева, взе лицето му в дланите си и нежно го наведе надолу, докато устните им се докоснаха.

После ръцете ѝ се отдръпнаха от лицето му и като истински пионери-заселници се спряха на бедрата му.

Той помисли, че сърцето му ще се пръсне.

Картината на неговото собствено погребение се мярна през съзнанието му.

То щеше да бъде красиво.

Видя на погребението си красивата японка, забулена с черен като очите ѝ воал.

Тя вървеше пред ковчега му, който носеха към гроба. Крачеше в съвършен ритъм с венценосците и ковчега. Неговото погребение течеше като река към вечността.

Безспир.

Отминаха гроба.

Не спряха пред зейналия трап.

Продължиха завинаги нататък и водеше тя.

ЗИМА

Братовчедът на кмета внезапно удари спирачки на речта си, защото осъзна, че докато той бележи словесни точки пред кмета, безработният е напреднал с цели инчове към сомбрерото.

— Е-ей, къде си тръгнал? — обърна се той към съперника си за сомбрерото. — Абе ти какво си намислил, дявол да те вземе?

— Трябва да си намеря работа — извика безработният. — Не мога цял живот да карам на боровинки! Зима иде! Ядат ми се кюфтета!

— Скъпи мои приятели — намеси се кметът, като забеляза, че млякото ще изкипи. — Защо така?

Двамата мъже направиха по една грамадна крачка към сомбрерото и тъкмо се канеха да направят по още една, когато кметът изрева:

— Спрете!

Мъжете замръзнаха.

Какъв бе смисълът да подават сомбрерото на кмета, ако това щеше да го вбеси. Всичко щеше да бъде напразно. Единият нямаше да стане президент на Съединените щати, а другият щеше завинаги да си остане безработен. Което означаваше, че го чакаха още много боровинки. Важното бе подаването на сомбрерото да направи удоволствие на кмета.

Краката на двамата мъже се сраснаха със земята. Те вече не бързаха за никъде. Изчакаха развитието на събитията. Кметът ги държеше в ръцете си.

— Бива ли за едно сомбреро — каза кметът, а гласът му се сниши и стана поучителен. — За едно най-обикновено сомбреро — повтори той почти шепнешката. — Че аз мога и сам да си го взема.

Сякаш опашка на акула перна братовчеда през лицето.

Сбогом, президентство.

Сълзи избиха в очите на безработния.

Сбогом, работа.

ПЛАЧ

— Хайде да се държим като разумни мъже — каза благо кметът. — Хайде да обсъдим тази работа, както подобава на разумни мъже — призова покровителствено кметът двамата мъже, които вече плачеха и ломотеха през сълзи като същински бебета. Те бяха изгубили и последната си капка самообладание, когато видяха как се стапят заветните им желания. — В края на краищата това е само едно сомбреро, паднало от небето — увещаваще ги кметът. — Всеки може да го вдигне. Вдигането не е подвиг. А сега искам да зная защо плачете. Какво докара до плач двама тъй силни мъже като вас? Кажете ми. Нали съм ваш кмет? Кмет съм ви от шест години. Ще ви помогна. Може би аз съм единственият човек, който е в състояние да ви помогне. Нека чуя каква е работата. Не пестете дори най-дребните подробности. Ще видите как, като ми разкажете всичко, ще се почувствувате по-добре.

Но двамата мъже само стояха и плачеха. Бяха изгубили дар-слово.

Умовете им бяха блокирали от отчаяние.

Бяха се превърнали в сенки на самите себе си.

Човешкият ум има предел на издръжливост. След което отказва.

— Говорете де! — раздражни се кметът. — Стига сте ревали, а кажете какво има. Защо се държите така? Разбирам, че е свързано с вдигането на сомбрерото, но трябва да ми обясните какво точно стана. Не съм четец на мисли. Докато кметът обясняваше, че не чете чужди мисли, гласът му изведнъж се повиши и в него отекна яд. А това съвсем не подобри положението.

Мъжете ревнаха още по-силно.

— Аз съм ваш кмет! — кресна кметът на разреваните мъже.

ЧЕРНО

Изглежда, че за да продължим разказа за тези сомбрерни събития, е необходимо да прекъснем за малко и да изучим сомбрерото по-отблизо. Дотук известните неща за него са:

1. Паднало е от небето.
2. Размерът му е $7 \frac{1}{4}$.
3. То е много студено.

А ето и още няколко подробности за сомбрерото, които може да се окажат полезни:

4. Сомбрерото е черно. (Интересно е, че досега този факт не е бил споменаван.)

5. Знае се, че сомбрерото е много студено, но точната му температура досега не е била отбелязвана. Ето я: температурата на сомбрерото е минус 24 градуса по Фаренхайт.

Това се казва студено сомбреро!

Особено когато температурата на улицата е плюс 81 градуса по Фаренхайт, а температурата на сомбрерото не помръдва от 24 под нулата. Слънцето не му влияе.

Много странно сомбреро.

Тези подробности стигат засега, а между временно двамата мъже не са престанали да плачат и, разбира се, около тях започва да се събира тълпа, но вие се досещахте, че това рано или късно щеше да се случи, затова сега не се изненадвайте, че хората започват да излизат от къщите и магазините и да се трупат около тримата мъже и сомбрерото на улицата.

Сега темпото се сменя.

След малко ще гледате на тази глава като на добрите стари времена, когато хората са се обичали, а на земята е царял мир.

ДРЕХИ

След неговото погребение те съблякоха дрехите си и легнаха в леглото. Съблякоха дрехите си в отговор на неуловим сигнал. Нищо не си казаха, нито някой даде знак, но нещо стана между тях, което ги накара в един и същи миг просто да засъбличат дрехите си.

Някакъв четвъртоизмерен сигнал пробяга помежду им и положи началото на тяхната двегодишна любов.

Тя плъзна от себе си дрехите, както се плъзга хвърчило в топъл априлски вятър. Той се мотаеше с дрехите си, както футболистът мотае топката в ноемврийска кал.

Той си беше непохватен в събличането, както и в обличането, ако става въпрос за това. Беше от хората, които се измъчват при всяко бърсане след баня. След избърсването 50 процента от тялото му си оставаше все тъй мокро.

Докато сваляше своите дрехи, тя го наблюдаваше как той се съблича и се запита дали ще е такъв и в леглото. Надяваше се, че не е. Тя обичаше да се люби, и то така, че да изпита удоволствие. И нямаше търпение с непохватните мъже.

За негов късмет в повечето случаи той беше много добър в леглото. Кое то винаги изненадваше жените. Това бе едно от най-големите достойнства на личността му.

За нейна зла участ това допринесе да ѝ отидат нахалос две години от живота. Така поне гледаше на нещата, когато прекъсна връзката им. Разбира се, в много от миговете, когато бяха заедно, тя си мислеше, че всичко е прекрасно. В ретроспектива обаче, когато ги премисляше отново, хубавите мигове бледнееха. Тя беше вляла две години от живота си в него и много повече от младостта си, отколкото възнамеряваше.

След като съблече дрехите си, тя се мушна, в леглото под завивките. И отново го загледа как се мотае в последните подробности от облеклото си.

Интересно — помисли тя. Съдейки по книгите му, човек никога не би си го представил такъв. Но тя вече бе разбрала, че той щеше да е много различен от книгите си. Само се надяваше, че ще е добър в леглото.

Както вече отбелязахме, за нейна зла участ той се оказа добър.

ОТКРИТИЕ

А сега, две години по-късно, той прекарваше вечерта в страдание заради това, че тя си отиде от неговия живот. Мъката му беше тъй безутешна, че след дългите терзания страшно изгладня. Изпита необходимост да се нахрани. Помисли дали да слезе до лавката за кюфтета на ъгъла, но се отказа, защото не му се ядяха кюфтета. Предния ден бе изял две и сега не искаше. Кюфтетата тази вечер щяха да са прекалено скорошна добавка към кюфтетата от вчера.

Ако не бях изял тия кюфтета вчера — помисли си той, — сега можех да хапна едно.

Кой знае защо, за него това се оказа откритие, на което, той веднага придаде твърде голямо значение. По тази причина то се превърна в истински проблем. Прекалено много неща в неговия живот надхвърляха пропорциите на действителната си значимост.

Скоро той се хвана, че ругае двете кюфтета от предния ден.

Как може да съм бил дотам тън, че да изям ония две кюфтета — мислеше си той. — Какво по дяволите ме е било прихванало? Къде съм зяпал? Сега не искам и да видя кюфте. А ако не бях изплюскал ония вчера, така добре щеше да ми дойде.

Мамка му!

ЕЛЕКТРИЧЕСТВО

За някои мъже най-красивата гледка на света е спяща японка. При вида на дългите черни коси, пръснати около нея като мрачни лилии, те пожелават да умрат и да бъдат пренесени в рай, населен само със спящи японки, които никога не се събуждат, а вечно спят и сънуват дивни сънища.

Юкико с лекота можеше да бъде царицата на такъв рай и да царува честито и величаво над един милион спящи японки от единия до другия край на хоризонта.

Но тази вечер на улица Комънуелт в Сан Франциско тя царуваше само над своя сън. Дишането ѝ беше бавно и равномерно като биене на стenen часовник в замък.

Тя сънуваше пищен сън за Киото.

В съня ѝ валеше топъл есенен дъжд. Дъждът беше по-скоро нещо средно между влажна мъгла и ситен ръмеж. Тя нарочно бе оставила чадъра си в къщи. Искаше да усеща докосването на дъжда. Искаше дъждът прелестно да я поръси и тъкмо тъй се случваше в съня ѝ, а от това ѝ ставаше хубаво.

Ако някой много тихо се наведеше ниско над спящото ѝ тяло, съвсем близо до нея, той щеше да вдъхне топлия, женски, деликатно овлажнен мирис на нейното тяло, бродещо в съня си през дъжда на Киото. Тогава този някой би се изкушил да протегне ръка, за да провери дали в косата ѝ няма капчици дъждец, като ситни диаманти от благосклонно електричество.

РИБА ТОН

След като изчерпа до дъно разсъжденията на тема кюфтета, той отбеляза възможността да хапне сандвич с риба тон, но и тази идея не беше сполучлива. От известно време той полагаше големи усилия да не си спомня за сандвичи с риба тон. През последните три години той се опитваше да не допуска в ума си мисли за сандвичи с риба тон. Сетеше ли се за тях, му прилошаваше, а ето че сега отново мислеше за сандвичи с риба тон, след като толкова се бе старал да ги забрави.

Грамаден сандвич от риба тон върху бял хляб, прелян със свежа, почти течна майонеза, точно както я обичаше, заседна в центъра на неговото съзнание, ярко осветен от запалените до един прожектори на неговия мозък, и както си му е редът, американският хуморист моментално се почувствува зле.

Опита се да пропъди от ума си сандвича с риба тон, но той отказа да напусне. Сандвичът се бе вкопчил като рак о дъното на етиопски боен кораб. Не помръдваше. Хумористът опита повторно да го изтика от мислите си, но рибата тон не се даваше.

Неразположението му се превърна в истинско отчаяние.

Наложи се да приседне.

И всичко това само защото страшно обичаше риба тон, а не бе вкусвал от нея повече от три години. Преди той изядваше средно по пет сандвича с риба тон в седмицата, а сега от години не бе вкусвал и имаше моменти, когато животът му изглеждаше пуст без сандвич с риба тон.

В супермаркета той често се улавяше, че преди да осъзнае какво прави, неволно е хванал консерва тон. Улавяше се, че чете съдържанието на консервата едва по средата: стигаше дотам, без да се усети. После се сепваше, сякаш го хващаха да чете скришом в църква порнографски роман, припряно връщаше консервата на лавицата и се отдалечаваше от нея, като се опитваше да забрави, че изобщо я е докосвал.

Защо американският хуморист имаше такъв непреодолим проблем с рибата тон? Отговорът е много прост: от страх. Той се боеше от нея. Той беше на трийсет и осем години и се страхуваше от рибата тон. Това е простата истина. А причината за неговия страх беше живакът.

Когато преди няколко години учените откриха, че рибата съдържа много повече живак от нормалното, той престана да я яде, защото се страхуваше, че живакът ще се натрупа в мозъка му и ще засегне процесите му на мислене, а от това ще пострада писането му.

Уплаши се да не би неговите книги да станат прекалено странни и хората да спрат да ги купуват, защото щяха да бъдат отровени от живака; ако той продължи да яде риба тон, ще полудее и затова престана да я яде.

Решението да се откаже завинаги от сандвичите с риба тон беше едно от най-трудните и болезнени решения, които някога бе вземал. И още му причиняваше кошмари нощем.

Той дори нарочно посети своя лекар, за да го попита дали рибата тон съдържа толкова живак, че да му навреди. Докторът отвърна:

— Не, яжте си, щом я обичате.

Но въпреки това той престана да яде риба тон. Страхуваше се да последва лекарския съвет.

Наистина обичаше риба тон, но още повече обичаше изкуството си, затова се опитваше да не мисли вече за сандвичите с риба тон, но нали и той е човек, поддаваше се понякога на изкушения, както преди малко, и тогава душата му плащаше последствията.

Той седна на дивана и ръцете му трепереха от раздиращо противоречие между желанието и страха от рибата тон.

Човек може само да съчувствува на японката, спяща на една миля от него в Сан Франциско. Две години тя бе понасяла сродно поведение, а нерядко и такива неща, в сравнение с които тази случка бе детска игра. Беше наблюдавала безкрайни върволици от частично или напълно изразени мании и раздвоения на личността, поради което за нея работното време се оказа най-спокойната част от деня ѝ.

А тя беше психиатър и работеше в спешното отделение на местната болница.

Откачените, с които трябваше да се справя нощем, бяха леки, безобидни случаи в сравнение с него.

ТЪЛПА

Около кмета, двамата плачещи мъже и сомбрерото вече се бяха натрупали хора. Те любопитствуваха какво става, но засега само стояха и гледаха кмета, двамата плачещи мъже и сомбрерото.

Тълпата не шумеше. Само от време на време пробягваше шепот. Човек трудно би си представил, че същите тези хора скоро щяха да съкрушат местната полиция, да отблъснат Националната гвардия, а после да се сражават с парашутни отряди, танкове и бойни хеликоптери. По никакъв начин човек не би допуснал всичко това, погледнеше ли ги в този миг.

Кметът продължаваше опитите си да спре двамата мъже да плачат, за да разчепка до дъно тази история, но мозъците на двамата мъже се давеха във водопади от сълзи и те не бяха в състояние да престанат да плачат, за да обяснят какво им е.

В тълпата започнаха да си шушукат.

— *Това сомбреро ли е?* — запита шепнешката някой.

— *Сомбреро е* — отговори му с шепот.

— *Какво търси на улицата?*

— *Не знам. Току-що пристигнах.*

— *Чие е?*

— *Нямам представа.*

— *Нито пък аз.*

— *Зная, че не знаете, защото току-що ме попитахте.*

— *Вярно. Попитах ви. Извинявайте.*

— *Няма за какво да се извинявате.*

— *Благодаря.*

В другия край на тълпата също зашушукаха.

— *Защо плачат?*

— *Това братовчедът на кмета ли е?*

— *Да.*

— *А защо плаче? Никога не съм го виждал да плаче. Дори като малък не беше ревял. Бяхме съученици в гимназията. Той беше в*

отбора по бягане. Вземаше стоте метра за 10.3 секунди. Страшен бегач. Никога не е плакал.

— Тихо! Искам да чуя какво говори кметът.

— 10.3 беше превъзходно време в ония дни.

— Добре де, оставете ме да чуя кмета.

— Много ли говоря?

— Да!

Кметът вече беше извън себе си от ярост.

— ПРЕСТАНЕТЕ ДА ЦИВРИТЕ! — крещеше той! — ПРЕСТАНЕТЕ ВЕДНАГА! ЧУВАТЕ ЛИ МЕ? АЗ СЪМ ВАШИЯТ КМЕТ! ЗАПОВЯДВАМ ВИ ДА ПРЕСТАНЕТЕ ДА ПЛАЧЕТЕ!

От виковете на кмета плачът на мъжете не само че не секна, а изригна с още по-голяма сила, ако това бе възможно; оказа се, че е.

Шушукането продължаваше:

— Защо се е разkreщял кметът? Никога досега не съм го чувал да крещи така.

— Не знам. Аз гласувах за другия кандидат. Вие за кмета ли гласувахте?

— Да. За него.

— Какво ме питате тогава защо крещи? Вие сте си гласували за него.

Две жени си шушукаха:

— Срамота!

— Кое е срамота!

— Това.

— Аха.

Деца си шушукаха:

— Я виж как реват ония мъже.

— Тхъ, по-непослушни са и от нас.

— Когато се разрева така, веднага ме изпъждат в моята стая.

Старци си шушукаха:

— Чу ли за увеличаването на социалните осигуровки?

— Не съм

— 4.1 процента от ноември, ако Конгресът одобри.

— Ами ако не одобри?

— Какво?

— Викам, ако Конгресът не одобри?

Две домакини си шушукаха:

— *Закъснява ми с осем дена.*

— *Искаш да кажеш, че пак си забременяла ли?*

— *Дано не съм. Три деца ми стигат.*

— *А помниш ли, като говореше, че ще родиш дузина?*

— *Трябва да не съм била на себе си.*

Шушукането набираше сила.

Тълпата растеше и забръмча.

Шушукането изведнъж зазвуча като жужене на разбунен пчелен кошер.

Гражданите следваха разписанието стъпка по стъпка по оная пътека, която щеше да изведе градеца им във фокуса на световното внимание, а тях до сраженията с федералните войски.

Не оставаше много време.

Беше въпрос само на няколко часа, преди канонадата на картечници и артилерийски огън да екне в ушите им, а целият свят да обърне очи към тях.

Броени дни ги делиха от пристигането в града на президента на Съединените американски щати, за да огледа разрушенията и да ги дари с целителната палмова клонка на утехата и смирението.

Също така президентът щеше да произнесе онази своя знаменита реч, която по-късно щяха да сравняват с речта на Линкълн в Гетисбърг. След години тя щеше да бъде препечатана във всички гимназиални учебници. А в знак на почит към загиналите и като ново посвещаване на живите в каузата на националното единство щеше да бъде обявен още един национален празник.

КРУША

Най-после образът на сандвич с риба тон се разсея от съзнанието му и той отново беше в състояние да използва ума си, за да потърси нещо за ядене, защото междувременно зверски изгладня. Трябваше да хапне нещо и при това веднага.

Мъката по сандвича с риба тон се уталожи и той запрехвърля наум други хранителни възможности. Все трябваше да се намери някакво подходящо за него ядене.

Кюфтетата и сандвичът с риба тон отпадаха.

Но оставаха хиляди други неща и той взе да премисля някои от тях.

Нямаше желание за супа.

В кухнята имаше една консерва супа от гъби, но не му се ядеше от нея.

В никакъв случай.

Тогава му мина мисълта за круша.

Виж, това няма да е лошо.

Ще изям една круша.

Представи си, че отхапва парче круша с изцеден лимонов сок отгоре и му се видя много вкусно. Да, яде му се круша. Но се сети, че в къщи няма круши и че всички близки магазини са затворени, защото е късна вечер.

Беше си купил една огромна круша преди месец, в деня, когато японката му каза, че не иска да се виждат повече. Така се сбърка от решението ѝ, че забрави за крушата и постепенно плодът изгни върху перваза на кухненския прозорец, та се наложи да го изхвърли.

Ех, да беше тук крушата сега! Щеше да изстиска отгоре ѝ сок от лимон и да се справи с глада. А после щеше да се тревожи за други работи. Можеше отново да насочи мислите си към своята любов по напусналата го японка или да поизмъчва съзнанието си заради кой знае каква невероятна дреболия. Никога не му липсваха обекти за безпокойство. Те го следваха неотклонно като милиони дресирани

бели мишки, чийто повелител бе той. Ако научеше всички свои страхове да пеят, в сравнение с тях псалмопението на хора в Мормонския храм щеше да е кръгла нула.

А защо не пържени яйца — дойде му наум, макар да знаеше много добре, че в къщата му няма яйца, а сам той няма никакво намерение да ходи на ресторант.

Да, няколко пържени яйца щяха да му дойдат съвсем добре.

Леки и добре разбити.

Ето, това иска.

Яйца.

СИАТЪЛ

По време на двегодишната им любов Юкико често се намираше при него по това време на нощта. Когато излизаше от работа около десет часа вечерта, тя отиваше право в неговия апартамент и прекарваха нощта заедно.

След осемте си часа сред психически обременени личности, несполучили самоубийци, нервни припадъци и чиста лудост тя трябваше да споделя неговите психически добродетели.

Любопитно е, че Юкико нито веднъж не го класифицира, нито помисли за него с термините, които използваше за пациентите си. Нито веднъж не го оприличи на тях. Възприемаше го просто като завършен в себе си биологичен род: единствен екземпляр. Освен това беше влюбена в него, така че от нея не би могло да се очаква обективност спрямо каскадьорските особености на съзнанието му.

Не дълго след като се запознаха, тя препрочете всички негови книги, за да се увери, че спомените ѝ от тях са верни. Когато бе чела книгите му, преди да се запознаят, тя си мислеше, че в тях той разказва своя живот, че той е главният герой и че описва себе си.

Когато ги препрочете, тя не откри в тях нищо от неговия характер. И се удиви на умението му тъй майсторски да прикрива истинската си личност от читателите. Това негово умение граничеше с гениалността. Този човек се оказа толкова сложен, че в сравнение с него и най-заплетеният лабиринт беше права линия. В началото това я привличаше, защото тя беше изключително интелигентна. А когато започна да я тревожи, вече беше много късно: тя беше влюбена в него и колкото по-лошо отиваха нещата, толкова по-силно и по-силно се влюбваше тя.

А не беше мазохистка.

Просто тъй се случи.

През месеца, откакто скъсаха, тя видя много неща в друга светлина. Замисли се защо тъй дълго бе живяла с него и прехвърли тонове умствена смет, за да стигне до някои изводи, в които имаше

капка обективност. Изводите бяха доста елементарни и тя с лекота би ги прозряла, ако се отнасяше до някой от пациентите ѝ, но дълго време ѝ бяха убягвали в неговия случай, защото беше влюбена.

Ето някои от причините, които тя откри, че са я задържали при него:

1. С него никога не бе ѝ доскучавало, дори когато буйствуваше в пристъпи на чистопробно умопомрачение. Лудостите на нейните пациенти често я отегчаваха, защото бяха тъй лесно предсказуеми. Докато неговите терзания бяха неповторими, а способността му да развива нови мании будеше страхопочитание.

2. Често той беше много мил и внимателен към нея и бе готов да направи всичко само за да ѝ достави удоволствие.

3. Най-важно обаче беше умението му да ѝ доставя удоволствие в леглото. Там беше изключителен. Ако беше само наполовина тъй добър, тя щеше да се отърве от него много по-рано. Тяхната любов щеше да продължи само няколко месеца.

Две години е много дълго време.

Много неща имаше да обмисля, но сега Юкико спеше и съзнанието ѝ бе заето с друга работа. То сънуваше Япония.

Родила се бе в Токио, но родителите ѝ се преселили в Америка, когато била на шест месеца. Баща ѝ бил дипломат и тя отраснала в Америка, а всеки две години пътували до Япония. Родителите ѝ я научили да говори японски и английски, но понеже живеели в Сиатъл, Вашингтон, японският постепенно ѝ станал втори език.

Когато Юкико навършила четиринайсет години, майка ѝ започнала извънбрачна връзка с високопоставен служител в самолетните заводи „Боинг“ в Сиатъл. Когато баща ѝ научил, той изразил отношението си към връзката, като се самоубил в своя кабинет. Баща ѝ бил офицер от японската императорска армия по време на Втората световна война и бил изключително благороден човек. Извършил харакири с нож за отваряне на писма.

Събитието било обстойно разгласено от средствата за масова информация. В списание „Лайф“ се появила цяла статия, а по телевизията съобщили за него в централната информационна емисия. Всички локални телевизионни компании също имали какво да кажат по въпроса.

Останките на баща ѝ били кремирани и изпратени с кораб в Япония, а служителят от „Боинг“ оставил жена си, с която го свързвал двадесет и две годишен брак, и се оженил за майка ѝ; Юкико заживяла с тях.

Сиятъл бил разтърсен от скандала, защото високопоставеният служител имал политически аспирации и много видни личности го подкрепяли.

Юкико не се привързала към доведения си баща, но останала в къщи, докато завършила университета на щата Вашингтон. Много обичала майка си, така че доведеният ѝ баща не узнал, че Юкико не го одобрява. Изтърпяла дори прякора, който ѝ измислил. Викал ѝ „Китайска кукличко“.

Дипломната си работа по психиатрия защитила в Калифорнийския университет в Лос Анджелис, а после се преместила в Сан Франциско. Там изкарала стаж си и сега работеше в спешното нощно отделение на една от болниците в града.

Юкико бе посещавала Япония десет пъти, но все за кратко и сега сънуваше топлия есенен дъжд на Киото, който беше любимият ѝ град.

Нарочно бе оставила чадъра в къщата на леля си и се радваше на докосването на дъжда по лицето и косата ѝ.

Отиваше на гробището, където бе съхранен прахът на баща ѝ. Друг път, когато отиваше на гроба му, тя тъжеше, но днес не беше тъй. Дъждът я правеше щастлива.

Знаеше, че той щеше да я разбере.

БУНТ

А междувременно в кошчето за отпадъци...

— АЗ СЪМ ВАШИЯТ КМЕТ! УВАЖАВАЙТЕ МЕ ПОНЕ МАЛКО! ЗАПОВЯДВАМ ВИ ДА СПРЕТЕ ДА ПЛАЧЕТЕ! ИНАЧЕ ЩЕ ИЗВИКАМ ПОЛИЦИЯ! — крещеше кметът на двамата плачещи мъже. Нервите му бяха изопнати до скъсване. Не беше в състояние да вземе разумно решение. Тълпата бе набъбнала неимоверно и кметът несъмнено откачаше.

— ПОЛИЦИЯ! ПОЛИЦИЯ! ПОЛИЦИЯ! — крещеше той, макар един от плаещите да беше собственият му братовчед. Това, което му се струпа, беше свръхсилите му. Той полудя.

Полицията, разбира се, вече бе на път. Някои им телефонира в момента, в който кметът полудя, и съобщи, че на главната улица се развихря бунт.

— Вземете много съзлив газ! — предупреди човекът по телефона. Гласът му беше доста истеричен, така че в полицията не бяха съвсем сигурни какво да мислят, но се понесоха към местопроизшествието.

А около двамата плачещи мъже, крещящия кмет и сомбрерото, невинно полегнало на улицата, тълпата ставаше все по-неспокойна. Хората вече не шушукаха. Говореха на висок глас, а някои започваха и да крещят.

— Какво става?

— Не знам.

— Страшно става! — извика един старец.

— Смешно става — изписука едно девойче.

— Кметът се побърка! — провикна се една жена на почтена възраст, но едва думите ѝ излетяха, и някой я светна с юмрук право в устата. Ударът беше як и я повали на улицата. Тя изчезна със скоростта на светлината.

Човекът, ударил ѝ юмрука, беше гласувал за кмета във всички избори, в които той себе кандидатираше, и не можеше да изтърпи да

говорят за любимия му кмет с такива думи. Но човекът не тържествува дълго над отмъщението си, защото, преди още жената да тупне глухо в безсъзнание на улицата, той сам бе докаран в безсъзнание от друг по-як човек.

Все още се срещат мъже, които не могат да гледат безучастно как претрепват до припадък една жена. Тези мъже не се интересуват какви обстоятелства са предизвикали побоя. Те просто действуват на мига, а в нашия случай действието беше здраво цапардосване на противника в ченето. Ударът беше съкрушителен и той се присъедини към жената на паважа. Двата бяха потънали тъй дълбоко в несвяст, че напомняха младоженци, а тълпата около тях — полудели сватбари.

Нещата отиваха много далеч.

Двата мъже още плачеха. Тъй дълго вече плачеха, че бяха изгубили човешкия си облик. Не е възможно човешкото тяло да побере толкова много сълзи. Като че ли под краката им се намираше сълзотворен извор, който бълбукаше нагоре по вените и подхранваше непрестанния им плач.

Кметът съвсем обезумя.

Вече не заповядваше на двамата мъже да спрат да плачат, нито ги заплашваше с полицията.

Той започна да крещи безсмислици, като регистрационния номер на колата, която бе притежавал през 1947 година.

— А-3 1492 — извика той.

— А-3 1492! А-3 1492! А-3 1492! — повтори отново и отново. Всеки път, когато извикваше високо регистрационния номер на колата си, той сякаш призоваваше тълпата към още по-бурно вълнение.

Номерът на неговата кола подстрекаваше тълпата към бунт.

Междувременно бе станало пладне и гимназията пусна учениците за обедна почивка. Гимназията се намираше през три пресечки нагоре по главната улица и в този момент учениците вече летяха надолу към мястото на суматоката.

— А-3 1492! — крещеше кметът. — А-3 1492!

Половин дузина сбивания бушуваха вече в тълпата, която бе нараснала на няколкостотин души и всяка минута към нея се присъединяваха десетки нови. Новодошлите откликваха на кметовите скандирания на регистрационния му номер, като разблъскваха събраните и започваха да издигат свои лозунги.

— Мразя те! — изкрещя някаква седемдесет и една годишна бабичка на съвсем непознат човек; никога в живота си не бе го виждала, но фрасна човека, който също не беше в първа младост, право в слабините. Той тупна като камък на улицата, но успя все пак да развие пакета, който носеше, да извади тортата с лимонов крем, току-що купена от пекарницата, и да я навре под полата на бабичката.

— Мръсник! — изпищя тя над него, а той, проснат, продължаваше да тика тортата в дългите крачоли на нейните кюлоти. Изведнъж тя доби много странен вид с разбитите белтъци и жълтия лимонов крем, които потекоха по краката ѝ и започнаха да пълнят обувките ѝ.

Но къде беше полицията?

Защо не пристигаше, та да сложи край на това безобразие?

Полицайте бяха тръгнали от участъка, който се намиреше през пет улици от мястото, преди повече от десет минути, а никакви ги нямаше. Намесата им в този час все още можеше да усмири тълпата и да предотврати една национална трагедия.

Къде бяха те?

В този миг триста ученици се присъединиха към тълпата, която ги всмука както водовъртеж хартиено корабче.

След секунди на улицата вече ставаха съвкупления и дори се роди едно бебе. След няколко дни във вестниците щяха да се появят снимки на президента на Съединените щати със същото бебе на ръце, както го провъзгласява за символ на бъдещето, в името на което страната трябва да се обедини.

Детето беше мъжко, щяха да го кръстят Ралф и ликът му щеше да бъде размножен върху възпоменателна пощенска марка. За жалост обаче в този момент нещата не вървяха тъй блестящо за майката и нейното новородено сред тази подивяла тълпа от зверове. Майката пищеше истерично, докато лежеше на паважа. Тя молеше тълпата да не смачка бебето ѝ. Тълпата откликна на молбата ѝ, като стъпка нея вместо бебето.

Възрастният човек, контузен в слабините от бабичката, който си отмъсти, като навря лимоновата торта с крем в нейните кюлоти, отдавна беше смлян на старческа кайма от хиляди разбунтувани крака.

След няколко дни, когато щяха да разчистят трупове за погребението, тялото на възрастния човек щеше да е неразпознаваемо.

Когато се бе запътил към центъра на градеца, за да си купи торта за обяд, той не бе взел със себе си удостоверение за самоличност. Взе само толкова пари, колкото да купи тортата. Щяха да го погребат в братска могила с 225 други неидентифицирани злочестници, които нямаха в себе си удостоверения за самоличност.

След няколко дни щяха да се появят и снимки на президента, застанал чинно пред прясно заритата могила. Върху която по-късно щеше да бъде издигнат един много изискан паметник, а могилата и паметникът щяха да бъдат възпроизведени върху пощенски картички, които бързо щяха да станат много популярни.

Паметникът щеше да бъде изящен образец на ваятелското изкуство, изработен по поръчка на федералното правителство от талантливото длето на знаменит американски скулптор.

Но ние май избързваме с историята.

Нека се върнем към същественото.

Къде се бе дянала полицията?

ЯЙЦА

— Нямам никакви яйца — произнесе той гласно сам на себе си. Все още седеше на дивана. Това откритие го порази. Рухна още една от неговите картонени кули — тази на пържените яйца.

— В тази къща няма яйца — каза той.

В тази къща никога не е имало пукнато яйце. Той обичаше да яде яйца, но не обичаше да ги държи в къщи. Това беше друга от неговите „странности“. Ядеше яйца изключително в ресторант.

Нямаше логическа причина да не държи яйца в къщи. Просто чувствуваше неудобство, ако знаеше, че има. Освен това не обичаше да купува яйца. Нещо в картонените им опаковки го отблъскваше, а и не му се харесваше, дето ги продаваха на дузини.

Когато в ресторант си поръчаше яйца, той никога не искаше повече от две. Две бе управляемо число за неговата мисъл. Две яйца не ангажираха. Те бяха просто хапване и удоволствие.

Виж, една дузина яйца са съвсем друго нещо.

Това са дванайсет яйца.

Числото беше прекалено голямо, за да може да мисли едновременно за всички дванайсет яйца.

В края на краищата той не можеше да отделя специално време от живота си за размисъл върху яйца, а дванайсет изискваха твърде голямо интелектуално усилие, затова предпочиташе да не държи в къщата си толкова яйца.

Веднъж се замисли над въпроса дали да не купи половин дузина яйца, но и те му бяха много. Шест яйца автоматично навяха в мислите му асоциация за дванайсет и той отново се озоваваше там, откъдето тръгваше. Освен това не му се нравеше идеята да разреже на две картонената кутия. Приличаше му на осакатяване, все едно човек да изгуби крака си.

Той все пак отиде в кухнята да потърси яйца, макар да знаеше, че няма. Поне щеше да убие малко време. Нали сърцето му беше съкрушено, нямаше какво да прави.

Отвори хладилника и погледна вътре.
— Няма яйца — каза той.

ВЛАК

Докато на главната улица се разгаряше бунтът, необходимо е да изтъкнем една много важна подробност:

влакът.

Железопътната гара се намираше през шест улици от разбуненото множество, а на гарата имаше влак. Товарен, с осем вагона, който превозваше товар на правителството на Съединените щати и още по-точно — на американската армия.

Влакът пренасяше оръжия и боеприпаси за един военен гарнизон в Калифорния.

Това е много важна подробност.

УБЕЖИЩЕ

Въпреки че на главната улица бунтът се развихряше с пълна сила, сомбрерото си оставаше необезпокоено. Сякаш се намираше в свое мъничко убежище в центъра на вълнението. Убежището беше около десет фута в диаметър. Около този кръг като че ли бе издигната невидима ограда, защото хората не стъпваха в него. Животът и смъртта вилнееха извън кръга, но никой не дръзваше да го прекрачи.

Нямаше никаква причина хората да не прекрачват в него.

Просто не го правеха.

В кръга все още стоеше кметът, който скандираше към тълпата номера на колата си, но никой вече не го чуваше. Виждаше се как устата му се отваря, но все едно че нищо не излизаше от нея. Ревът на тълпата бе превърнал кмета в мим.

Двамата мъже също стояха там и плачеха.

Такава беше тяхната съдба.

Погрижихме се да разкажем за хората в кръга.

Остана само сомбрерото.

То все тъй лежеше наред улицата. Недокоснато. Без никаква причина тълпата го бе оставила на мира. Ни един човек не стъпи в кръга и не се опита да го вдигне. Сомбрерото просто си лежеше там, непроменено и незасегнато от суматохата около него.

Ето още две любопитни подробности за сомбрерото:

1. Произведено в Мексико.

2. Да, то наистина принадлежеше на някого, но той се намираше много далеч оттук.

ПЪРЖЕНА СЛАНИНА

Той знаеше прекрасно, че в кухнята му нямаше яйца и че никога не е имало, и все пак много грижливо изкара целия обред на търсенето им.

— Няма в хладилника, нито в килера, нито в бюфета — промърмори на глас, след като ги прегледа. Провери дори втори път в хладилника, за по-сигурно.

Понякога той дълго разговаряше със себе си и този път темата беше липсата на яйца в къщата му.

— Къде са тия яйца? — запита се той. — Трябва да са някъде тук.

А през цялото време знаеше, че в кухнята няма яйца.

Тъкмо се замисли дали да не провери и по другите стаи, може би в спалнята, когато мълнията на отчаянието внезапно цвърна мозъка му на хиляди парченца скачаща пържена сланина. Той си спомни за своята любов към японката.

Докато мислеше за глада си, той я бе забравил. После се сети за нея и това го погуби. Достатъчен бе едничък помисъл за нея, за да прогони моментално глада от неговото тяло и да го хвърли обратно в състоянието на безнадеждно отчаяние.

Той се върна в стаята и седна на дивана. Още на половината път към него бе забравил напълно какво бе търсил в кухнята — това, че бе тършувал за въображаеми яйца. И никога повече нямаше да си спомни за тях, нито за кюфтетата, сандвичите с риба тон и глада, обсебил за кратко време неговото същество.

Те изчезнаха завинаги.

Сякаш тази вечер той изобщо не беше огладнявал. Когато на другата сутрин щеше да отиде да закуси в ресторанта, той щеше да порови вяло в чинията си и едва да вкуси от храната. Щеше да хапне не за да утоли глада си, а за да оцелее някак.

И ако някой му кажеше, че предната вечер е бил много гладен и е прекарал почти час в размисъл за това, щеше да си помисли, че този

човек е смахнат.

СЯНКА

Юкико спеше и се опиваше от съня за Киото, в който тя стоеше пред гроба на баща си, и може би защото денят беше тъй прекрасен, баща ѝ не беше мъртъв. Не беше жив, но не беше и мъртъв в съня за японската есен и топлия ръмеж.

Баща ѝ беше като мъркаща сянка на котка.

Той се намираше в някакво мъркащо пространство, което не беше нито живот, нито смърт.

На Юкико също ѝ се щеше да замърка, за да му отговори, но не можеше, защото беше жива, затова само се радваше на неговото присъствие.

Докато Юкико си лежеше, спеше и сънуваше, котката лежеше до нея, спеше и мъркаше.

КАЛЕЙДОСКОП

Американският хуморист седеше на дивана, страдаше от мисли по нея, кроеше планове как да спечели отново разположението ѝ, блъскаше си ума какво бе станало между тях или просто се впускаше презглава в романтична забрава, при което видението за една запомнена целувка захвърля човека в бездънно отчаяние и го кара да предпочита смъртта.

Той изживяваше мъките на прекратената любов.

Естествено, в неговия случай тези чувства се пречупваха през калейдоскоп от затъпяване и лудост. Все пак той страдаше истински и силно, като всеки друг човек. В края на краищата той все още беше човешко същество. Само дето умът му превръщаше неговите преживявания в циркова програма от дванайсет части и повечето от номерата не си струваше да бъдат гледани повторно. Прекомерната пъстрота много скоро оказва същото въздействие, както и прекомерната скука.

Стана 10,45 часа.

Нощта се очертаваше дълга.

Той страдаше от безсъние, така че всеки път, когато се опитваше да поспи, усещаше мозъка си тъй, сякаш е омотан целият в бодлива тел.

Призраци и видения за любов препускаха напред-назад в съзнанието му, галопираха като подплашени от влечуги коне, които няма къде да се скрият.

Той отново помисли да ѝ позвъни по телефона, но знаеше, че тя спи с друг мъж, и щеше да се почувствува дори по-зле, когато я чуеше.

Дотук той се бе настрадал за цял живот и дори му оставаше още страдание, което можеше да заеме на други, неразполагащи с достатъчно и желаещи да си набавят допълнително.

Погледна телефона върху малката масичка до прозореца, който откриваше гледка към окъснелите светлини на Сан Франциско. Стори му се, че светлините са рисунки върху стъклото.

Видът на телефона го накара да потръпне. Вратът и главата му се разтърсиха. Вярно, беше луд, но не и глупав.

МЪРТВИ

Докато бунтът бушуваше около сомбрерото, то си стоеше на сигурно в своето убежище посред тълпата заедно с тримата си компаньони: побърканият кмет, който още скандираше номера на колата си, и двамата цивреши мъже, които плачеха толкова дълго, че бяха заприличали на някакви бебета-великани. Те дори вече не съзнаваха, че плачат. Не разбираха къде се намират, нито какво правят.

Сълзите просто бликаха от подземните извори, втичаха се във вените на краката им, преминаваха през телата им и се изливаха през техните очи... или поне така изглеждаше. С нищо друго не можеше да се обясни откъде вземаха толкова сълзи да изплачат.

Другояче не бе възможно, сълзите им идеха отнякъде, защо не тогава от плаещите извори, скрити дълбоко в земята, които преброждат огромни разстояния, за да избликнат в гробищата или може би в мизерните хотелски стаички, мебелирани със самота и отчаяние.

За жалост из света има предостатъчно мъка да напои Сахара.

Но какво бе станало с полицията?

Защо не пристигаше да потуши бунта на тълпата, да го изкорени в зародиш, докато все още бе възможно? Ако бяха пристигнали, полицаите щяха да осуетят една национална трагедия.

Полицейският участък се намираше само през няколко улици. Някой се бе обадил да предупреди за случилото се и те бяха тръгнали с двете коли, които побираха цялото полицейско управление на града, но още не бяха пристигнали. А пътят беше съвсем къс.

Къде се бяха дянали?

Много просто.

Те бяха мъртви.

ТЕМПЕРАТУРА

Когато сомбрерото падна от небето, температурата му беше –24 градуса по Фаренхайт. Преди малко, когато бунтът бушуваше около него, температурата на сомбрерото се покачи с един градус и стана – 23.

Интересно.

СТРАНИЦИ

Юкико се обърна в съня си като фантастична страница, косата ѝ пък се обърна като черна страница. Обръщането ѝ разбуди котката и тя престана да преде. Понечи да заспи отново, но после се отказа.

Котката лежеше и се взираше в черните нощни дълбини на стаята. Беше ожадняла. Скоро щеше да скочи от леглото и да отиде в кухнята, за да пийне вода от чинийката си до хладилника. А сигурно щеше да направи и една малка нощна закуска. Бавничко да лапне петшест залька от сушената котешка храна: „Хрус, хрус, хрус“, сякаш щеше да дъвче крехки диаманти в мрака.

Юкико отново се обърна. Както спеше, взе да я обзема неспокойствие. Сънят ѝ за Киото започна да се разпада по краищата. Съществуването на съня зависеше от котешкото предене и сега, след като котката замлъкна, сънят ѝ се разпадаше.

Съзнанието ѝ се опита да произведе изкуствено предене, но не съумя. За да продължи да съществува, сънят се нуждаеше от котешко предене. Затова той се разчупи, сякаш под напора на жестоко земетресение. Огромни късове от него се откъртиха. Топлият есенен дъжд се превърна в развалини, гробището се набърчи като събрано сукно на хазартна маса, а усещането ѝ за ведрост и доволство се превърна в празнота.

Котката се изправи в леглото, протегна се и скочи на пода. Запъти се много бавно към кухнята, като спря по пътя, за да се протегне още веднъж.

Докато котката приближи паничката с вода до хладилника в кухнята, Киото бе изчезнал.

ЗЛОПОЛУКА

Защо бяха мъртви полицаите?

Не е трудно да се отговори.

По пътя към мястото на бунта двете полицейски коли изобретателно бяха успели да се блъснат една в друга и като по чудо всички се избиха. Подобни злополуки обикновено завършват само с леки наранявания, потърпевшите излизат без чужда помощ от колите и се разотиват, здраво поразтърсени, разбира се, но все пак цели — целенички.

Тази злополука обаче излезе по-друга.

Те успяха да се изпотрепят.

В двете коли имаше шестима полицаи и до един бяха безнадеждно мъртви. Гледката не беше приятна. Затова ще си спестим огледа на детайлите отблизо. По-добре да оставим нещата, докъдето сме стигнали. Полицейският отряд на града се бе самоунищожил. Ще завършим тук разказа за тях, като ще добавим само, че при нормални обстоятелства около мястото на катастрофата щеше да се струпа грамадна тълпа. Улиците щяха да преливат от любопитни, но понеже само през няколко преки вилнееше бунтът, на мястото на злополуката нямаше жив човек. Двете коли, нахакали се една в друга, бяха пълни с трупове на полицаи, а наоколо не се мяркаше жив човек. Крайно необичайна картина.

Дори нереална.

Никой не си направи труда поне да се обади в полицейския участък, за да съобщи за станалото на жената, която поддържаше радиовръзката.

След първото телефонно обаждане, което предупреди за бунта, никой повече не позвъни. Всички полицаи се намираха на арената на бунта, погълнати от него, затова жената си мислеше, че положението е овладяно. Тя седеше в полицейския участък и си правеше маникюр.

ЮЛИ

Тридесет секунди по-късно в главата му всичко се завъртя и той реши все пак да ѝ се обади. Трябваше да сложи край на своето страдание. Не можеше да продължава така вечно. Ако я събудеше посред нощ и ѝ кажеше, че я обича и че взема такси и тръгва към нея, всичко щеше да се разреши.

Стана от дивана и отиде до телефона. Вдигна слушалката и завъртя първото число от нейния номер.

щракщракщракщракщракщракщрак 7

После набра второто число.

щракщракщракщракщрак 5

Любовта е разновидност на лудостта.

Набра и третото.

щракщрак 2

Оставаха му още четири.

Стигнал бе почти до средата.

Трябваше само да завърти и останалите числа, да изчака сигнала, а после тя щеше да се обади, той щеше да чуе гласа ѝ и ето какво в действителност щеше да му каже тя, необременена от неговите фантазии относно това с кого би могла да бъде и какво би могла да прави с него и от другите сходни приумици, които скачаха като пингпонгови топки в главата му.

Гласът ѝ щеше да бъде безкрайно сънен.

Щеше да попита:

— Ало, кой е?

А той да отговори:

— Аз съм. Обичам те. Искам незабавно да те видя. Може ли да дойда при теб?

— Не, не искам да те виждам — щеше да отвърне тя и да затвори.

Така щеше да протече разговорът им в действителност.

Тя беше уморена от него.

Искаше да живее свой собствен живот.

Нямаше повече време за него.

Отдала му бе прекалено много от живота си и повече не можеше да си позволи. Не разполагаше с още живот за раздаване. Искаше да остане нещо и за нея.

Той започна да навърта четвъртото число, но не го доизкара. Затвори. Върна се при дивана и седна. Потърка очи като старец.

За трийсетина секунди съзнанието му беше абсолютно празно, нещо съвсем необичайно за него, защото там почти непрестанно шестуваха карнавални върволици.

— Господи! — възкликна гласно той след известно време. — Ама аз без малко да го направя. Без малко да й се обадя. Трябва да се овладеея.

Часът беше вече 10,50, а никак не му се спеше. Помъчи се да измисли какво да прави до края на нощта.

Дълги са нощите, когато загорчее любовта.

ЗАМЕСТИТЕЛ

Котката пийна вода в тъмната кухня и се върна обратно по коридора в спалнята, където спеше нейната господарка японка.

На половината разстояние по коридора котката се сети, че е забравила да похапне. Тя винаги с удоволствие хрупваше през нощта по някой-друг залък сушена котешка храна, след като си пийнеше вода.

Котката се върна в кухнята...

Отпи още една глътка и се захвана с котешката си храна, докато японката спеше...

Юкико се носеше в пространството между два съня.

Киото бе изчезнал.

Скоро щеше да се появи неговият заместител.

Устата на Юкико беше полуотворена и дишането ѝ леко се провираще оттам.

Тя обичаше да сънува, защото рядко я спохождаха кошмари. За нея сънищата бяха приятна разтуха. Никога в живота си не бе страдала от безсъние, защото винаги с радост чакаше часа на лягането, та да се отдаде на сънищата си.

Макар покрусена от мъка, тя заспа моментално вечерта след самоубийството на баща ѝ в Сиатъл преди години и дори сънува хубав сън. Сънува, че баща ѝ не е мъртъв и че ще я събуди за училище на сутринта, както всеки ден.

ПАЯЖИНИ

Необходимо бе американският писател хуморист да предприеме нещо за нощта, проточила се безкрай пред него. Не му се спеше. А и не можеше да седи просто така, сам в апартамента, докато съмне. Това съвсем не му се искаше.

И той измисли нещо друго.

Отиде до телефона и набра един номер.

Но не на японката.

А на една стюардеса, с която години наред се срещаше от дъжд на вятър. Когато беше в града, тя често будуваше до късно. Беше от онези жени, които не обичат много да излизат, а предпочитат да се въртят из къщата си, погълнати от незначителни, но приятни занимания — да слушат плочи, да плетат или да се заемат с някоя от стотиците дреболии, които човек може да върши през нощта, когато си е сам в къщи.

Може би това, че на всеки няколко дена облиташе цялата страна, я караше да скъпи стоенето у дома в свободните вечери.

Тя бе седнала направо на пода и четеше новия брой на „Космополитън“, когато телефонът иззвъня.

Знаеше, че само един човек на света бе в състояние да ѝ се обади толкова късно през нощта. Остави списанието и пълзешката се примъкна до телефона. Пресегна се и сне телефона от масичката на пода.

— Здравей, бухале — весело произнесе тя.

Тя беше винаги весела.

— Какво правиш? — попита я той.

— Нищо — отговори му тя. — Просто седя и чета колко привлекателна може да бъде извънбрачната любов. Да си се женил напоследък?

— Не съм — каза той. — Защо да се женя?

— Защото така ще си още по-привлекателен в очите на една самотна малка стюардеса, която мечтае да бъде космополитна мадама.

Според хороскопа ми този месец трябва да спя само с женени мъже.

Той не я разбра. Дори през ум не му мина, че това, което каза тя, е смешно, но ние вече споменахме, че той нямаше чувство за хумор.

Широка усмивка се изписа на лицето ѝ, както държеше слушалката до ухото си. Знаеше, че той не улавя хумора в нейните думи.

Едва се сдържа да не се изсмее.

Помисли си, за кой ли път, колко парадоксално и забавно е това, че той тъй рядко вижда смешното.

— Какво правиш? — попита той повторно.

— Нищо — отговори му отново тя. — Просто седя и чета колко привлекателна може да бъде извънбрачната любов. Да си се женил напоследък?

От неговия край настъпи мълчание.

Готова бе на бас да се хване, че той е объркан.

— Защо не дойдеш при мен? — предложи тя.

— Добре — съгласи се той. — Но преди това ми обясни какво каза току-що.

— Казах, защо не дойдеш при мен? — отвърна тя. — Не правя нищо. Приятно ще ми бъде да те видя. Донеси нещо за пиене. Може бутилка вино. Имаш ли в къщи?

— Намира се.

— Донеси го. Ще пийнем заедно, ще си поприказваме за старите времена или може би ще започнем нови.

— Пристигам след двамайсет минути — каза той.

— Хайде, опитай се за деветнайсет — каза тя.

— Готово — съгласи се той. — Ще гледам да пристигна по най-бързия начин. Бяло одобряваш ли?

— Отлично — одобри тя.

И двамата затвориха.

Лицето ѝ беше широко усмихнато.

Допълзя обратно до броя на „Космополитън“ и отново се вдълбочи в извънбрачната любов. Статията я забавляваше, защото беше абсолютно безсмислена.

Тя беше много весело момиче.

Родена бе в Тексас.

Баща ѝ беше началник на пожарната команда в един малък град, където веднъж цели три години не бе избухвал никакъв пожар.

За него бяха писали в списание „Лайф“ и бяха отпечатали негова снимка пред пожарната му машина. Тя беше покрита с изкуствени паяжини.

Лицето му беше широко усмихнато.

Той също беше весел човек.

Това им бе родова черта.

ШИШОВЕ

Температурата на сомбрерото стана –23 градуса по Фаренхайт.

Шапката се затопли с един градус в разбунената тълпа около нея. Повечето хора от тълпата не знаеха защо се бунтуват. Когато пристигаха на местодействието, предварилите ги вече се бунтуваха, така че новодошлите просто се присъединяваха: ревяха, раздаваха крошета, пицяха, блъскаха, ритаха без никаква причина, освен тази, че и другите го правеха и че отстрани изглеждаше, сякаш безумно се забавляват.

Повечето хора от тълпата не знаеха, че в центъра на вълнението стои някакво сомбреро и естествено нямаше как да знаят, че температурата на това сомбреро първоначално беше 24 градуса под нулата по Фаренхайт, а сега се покачваше.

Сомбрерото се затопли с още един градус и стигна –22, а няколко минути по-късно –21. От този миг покачването на температурата му започна бързо и равномерно. Стана –20 и продължи нагоре:

–19 и нагоре

–18 и нагоре

–17 и нагоре

–16 и нагоре

–15 и нагоре

–14 и нагоре

–13 и нагоре.

Докато температурата на сомбрерото се вдигаше все по-нагоре, степента на негодуванието също растеше.

Хората вече сериозно се трепеха.

Едно десетгодишно момче промуши с пръчка окото на една старица.

–12 и нагоре

Плачещите мъже бяха плакали тъй дълго и горчиво, че вече не ги държаха краката.

–11 и нагоре

— А-3 1492! — изкрещя кметът.

—10 и нагоре

Байрактарката на училищните хулигани разсече устната на градския банкер. Той ѝ го върна, като съдра блузата ѝ и я ръгна в гърдите. После я блъсна на земята, но не успя да стигне много далеч, защото (—9 и нагоре) една масажистка от козметичния салон скочи на гърба му и заби токчетата си в него.

Тя също не тържествува много дълго, понеже само секунди по-късно се строполи в безсъзнание от удар с будилник.

Един мъж се бе запътил към градското часовникарско ателие, за да занесе будилника си на поправка, но се присъедини към развилнялата се тълпа и внесе своя дял, като фрасна с него жената по главата. Преди да тупне покосена на земята, тя отстъпи крачка назад, което всъщност означаваше, че заби като същински шишове токчетата си в гърба на банкера.

—8 и нагоре

След няколко часа те щяха да насочат тази енергия, с която сега се нападаха един друг, срещу Националната гвардия и отрядите на американските парашутни войски.

Свирепи хора.

—7 и нагоре

Сомбрерото се нажежаваше.

МОСТ

Той, естествено, не отиде при веселата умна стюардеса, която щеше да отвлече мислите му от сломената любов. Щеше да бъде прекалено лесно. Не, нищо подобно нямаше да направи. Това би означавало да измени на основния си възглед за живота като най-обърканото, най-заплетеното и най-гадното нещо на света.

Тя тъкмо довършваше статията в „Космополитън“ за извънбрачната любов, когато той се обади повторно.

— Какво става? — попита тя направо, защото още докато вдигаше слушалката, знаеше, че е той. — Няма ли да дойдеш?

Това го изненада.

— Откъде разбра?

— Познавам те от пет години — отговори тя. — Което означава, че през това време под моста е изтекла много вода.

Усмихваше се, докато го казваше.

Беше винаги весела.

Слънчевата страна на нейния нрав беше винаги на пост.

От другия край на линията настъпи мълчание.

— Каква вода? — попита след малко той.

— Просто вода, скъпи — отвърна тя, все още усмихната. Сякаш гледаше на екран как умът му се бори да смели и това. *Удивително. Как само ще се изненадат неговите читатели, ако някога го опознаят.* — помисли си тя.

— Какво ще кажеш да обядваме заедно другата седмица? — предложи той.

— Добре — съгласи се тя. — Кой ден?

— Може би сряда. Ще ти се обадя допълнително в понеделник.

— Чудесно — каза тя, но знаеше, че той няма да се обади в понеделник, нито ще обядват заедно в сряда, и че вероятно няма да я потърси месеци наред, докато някоя нощ, точно както преди малко, ѝ позвъни и я попита може ли да дойде при нея, а после или щеше да дойде, или нямаше да дойде.

Не би могло да се предвиди.

Той наистина беше луд, но тя го харесваше, защото, без да знае, я развличаше, а освен това беше много добър в леглото. Не толкова добър, колкото сам смяташе, но съвсем окей.

За нея той беше непоправим.

Все пак не можа да устои на изкушението да си поиграе с ума му, преди да затвори.

— Знаеш ли къде искам да обядваме? — попита го тя.

— Къде?

— В малкия италиански ресторант, където често се отбивахме прели няколко години. Помниш ли го, на авеню „Кълъмбъс“? С дебелия келнерка.

— Да — отвърна той, без изобщо да си спомня.

— Там искам да обядваме.

— Готово — съгласи се той. — Хубава идея. Там ще обядваме. Ще ти се обадя в понеделник.

— Чудесно — каза тя. — Едва ще го дочакам.

Той не се обади.

Не обядваха заедно.

КЕЙП КЕНЕДИ

–6 и нагоре
–5 и нагоре
–4 и нагоре
–3 и нагоре.

КОСЪМ

След като постави слушалката, той се замисли за какво всъщност ѝ се обади. Харесваше я, но тъкмо сега не желаше да я вижда. Понататък може би, но не и сега.

— Какво ми става, дявол да ме вземе? — издума гласно той. — Дали не полудявам?

Все едно че патица се питаше защо лети на юг всяка есен или камила забелязваше внезапно, че има гърбица.

Влезе в банята, за да си налее чаша вода, и в мивката видя дълъг черен косъм. Когато го съзря, сърцето му примря. Вдигна го внимателно и го огледа. Огледа го много бавно. Просто не вярваше, че държи в ръката си косъм от нея.

След като го изучи, той отнесе косъма във всекидневната, седна на дивана и продължи да го разглежда.

Бавно го обърна на дланта си, а после го потърка между пръсти. Косъмът погълна изцяло вниманието му.

Така го хипнотизира този дълъг черен косъм, че дори не отприщи в съзнанието му порой от фантазии и не превърна ума му в стотици свои отражения.

Той просто седеше и го съзерцаваше.

Японски косъм.

УШИ

—2 и нагоре

—1 и нагоре.

О, старт! Полетяхме! Полетяхме!

Една кола на щатските полицейски части зави зад ъгъла и спря на периферията на бунта. Колата налетя случайно. Полицаяте в нея нямаха представа какво щяха да видят след завоя. Не бяха предупредени по радиото за бунта. Те просто минаваха през града на път за едно място няколко мили по на север, където имаха обичай от време на време да си устройват състезания с полицейски коли.

— Какво, по дяволите, става тук! — обърна се един щатски полицаи към своя колега. — Предай веднага по радиото! — бяха вторите му думи. След което добави: — Но къде е попиканата полиция на този град? — Четвъртото нещо, което каза, беше: — Май ще ни трябват подкрепления, и то светкавично!

Чак след това колелата му проговори. Той каза:

— Мамка им! Мислех да се прибера в къщи следобед за рождения ден на детето. Абе какво правят тия кретени?

Присъствието на полицейската кола не беше забелязано от тълпата, преди приказливият полицаи да слезе от нея, а другият да поиска по радиовръзката да им бъдат изпратени всички налични подкрепления и в същото време да даде изстрел с пистолета си във въздуха.

Полицаят много сбърка, като стреля във въздуха. Защото изстрелът му съвсем не беше от онези, които сте виждали по телевизията или на кино, тъй като куршумът отнесе ухото на една достопочтена възрастна гражданка. Просто го отнесе от главата ѝ и опръска с кръв всички наоколо.

А това бе последното нещо на света, което можеше да успокои тази тълпа от вече разбунтувани граждани.

Те откликнаха на покушението върху ухото на градската библиотекарка, като се нахвърлиха върху полицая и буквално го

разкъсаха на парчета. Освен това измъкнаха колегата му от полицейската кола и го пребиха до смърт, но не преди той да простреля трима от тях, в това число и градската библиотекарка. Това беше второто прострелване на библиотекарката за последните пет минути.

Куршумът отнесе другото ѝ ухо.

И сега градът имаше безуха библиотекарка.

Много градове няма да понесат подобно безобразие и този град беше един от тях. След като убиха двамата полицаи, те довякоха техните разпарцаливени трупове и ги хвърлиха върху подпалената кола.

По това време вече в тълпата престанаха да се млатят едни други и хората обединиха гнева си срещу външните завоеватели, нападнали ги и простреляли ушите на тяхната библиотекарка.

Сега вече всички бяха братя и сестри.

Черни пламъци блъвнаха към чистото синьо небе. Миризмата на горящи полицейски коли се сля с миризмата на горящи полицаи.

Тълпата бурно ликуваше.

Тя бе вкусила кръв.

И пожела още.

Тъкмо тогава нови две коли на щатските полицейски сили пристигнаха на местодействието и след минути затрещя огнестрелна битка между полицията и тълпата.

Тълпата разполагаше с оръжието на двамата загинали полицаи.

Полицията се нахвърли с пушки върху тълпата и се опита да я разцепи. Тълпата отговори с изстрели, вдигна се като един човек срещу полицията и я удави във вълната на многочислеността си.

Улицата се застла с ранени и умиращи.

А подир това лумнаха още две полицейски коли, клада за господарите си, които изгоряха върху тях.

Десетки хора от тълпата вече бяха притичали до къщите си, за да вземат оръжие. Тълпата се въоръжаваше срещу външния свят, който бе връхлетял върху нея, за да простреля ушите на тяхната библиотекарка.

Не, те няма да стоят със скръстени ръце и да се оставят да бъдат изтребени.

— Смърт на нашествениците! — провикна се някой.

— Смърт! Смърт! Смърт! — отекна сред тълпата.

Тези хора бяха в свирепостта на настроението. Още няколко полицейски коли наближиха, но бяха мигновено отблъснати от масираната стрелба на гражданите.

Щатската полиция не можеше да проумее какво, по дяволите, бе прихванало хората от този град. Та той беше такова типично, приветливо американско кътче. Сякаш градът внезапно беше полудял.

Зададох се още щатски полицейски коли, те също бяха отблъснати, дадох жертви и на свой ред полицаите убиха граждани.

Полицията реши да не прави опити за огнестрелен пробив в града, а да се разположи в окръжните, да изчака подкрепления и да нападне едва когато събере достатъчно сили, но преди това възнамеряваше да се опита да убеди гражданите да оставят оръжието и мирно да се предадат.

Въобразявах си, че с думи могат да вразумят града.

Губернаторът вече бе осведомен за положението и летеше към местопроизшествието с хеликоптер. Полицейските части на близките градчета изпращаха подкрепления за евентуалното нападение, главната ударна сила също бе на път към бунта. Това беше бронирана кола, временно заета от Националната гвардия. На нея бяха монтирани две 50-калиброви картечници, които би трябвало да вразумят всяка тълпа от разбунтували се граждани.

Капитанът, командващ щатските полицейски части, увери губернатора, че само за няколко часа всичко ще бъде под пълен контрол.

Те разговаряха по телефона.

Това стана минути преди всеки от тях да се качи на личния си хеликоптер и да полети право към сцената на събитията.

— Какво, по дяволите, става там? — попита губернаторът.

— Нямам представа — отговори капитанът. — Но скоро ще ги обуздаем.

След което губернаторът извести капитана, че лично ще отиде да огледа полесражението. Губернаторът не искаше по никакъв начин да се повтори случаят Атика и в неговия щат, който всъщност беше един много либерален щат. Той смяташе, че когато избухнаха събитията в Атика, Рокфелер трябваше лично да отиде там и да сложи край на произшествието. Губернаторът не можеше да си позволи и най-дребната политическа грешка сега, защото наново се бе кандидатира

за есенните избори. Бореше се за втори мандат и нямаше да допусне да му развалят играта.

Когато един град от 11 000 жители изведнъж обезумее и започне да изстребва полицейските служители, политическото положение става взривоопасно, затова той искаше всичко да бъде умиротворено и поставено под пълен контрол.

Капитанът не искаше губернаторът да се появява в града, защото смяташе, че това не се отразява добре на мнението за способността му да овладее положението, а той беше изключително честолобив човек. Командуваше полицейските сили от девет години и стабилно напредваше в чиновете.

Работеше в щатската полиция от трийсет и две години.

— Ще пристигна за около четирийсет минути — каза губернаторът, след като извести капитана, че тръгва за града.

— Няма смисъл да идвате — отговори капитанът. — Ще приключим тази работа за няколко часа. Щом стигна там, ще се погрижа за всичко, а после ще долетя право в столицата при вас, за да получите доклад за събитията от първа ръка.

— Този щат е *мой* — отсече губернаторът. — И аз ще бъда на мястото след четирийсет минути. Няма да допусна втора Атика.

— Атика ли? — възкликна капитанът.

— Да, Атика — кресна му губернаторът.

— О, Атика — повтори капитанът. Недоумяваше за какво, по дяволите, намеква губернаторът. Погледна часовника си, за да види дали бе минало времето за обяд. Често на обяд губернаторът удряше по няколко чашки концентрат.

Дори из щата се ширеше някакъв виц, че сериозна работа с губернатора не можело да се върши преди три часа следобед. Тогава поизтрезнявал.

Капитанът си въобрази, че от телефонната слушалка го лъхва дъх на уиски. И потрепера. Едно време и той пиеше, но трябваше да се откаже, след като държеше да напредне в щатската полицейска служба, затова остави алкохола. А съвсем не му беше лесно.

Имаше голяма слабост към уискито и ето че сега от другия край на линията един пийнал губернатор припираше да пристигне и да се набърка в нещо, което си беше чисто полицейска работа; сега на всичкото отгоре ще трябва да мисли и за губернатора — да не го уцели

някой куршум или да не му обърка стратегията за обуздаване на бунтовниците.

— Ще ви видя там — каза губернаторът в очакване на отговора, който щеше да покаже кой е висшестоящият.

— Да, сър — каза капитанът.

УДАВНИК

Той все тъй седеше на дивана, втренчен в дългия черен косъм върху дланта си. Въображението му все тъй бездействуваше. Дори мишка не пробягваше през него. Целият му живот се бе слял с един японски косъм. Той нямаше сетива за света и сякаш никога в живота му не бе съществувало друго нещо, освен този японски косъм.

Повъртя косъма през пръстите си, изтърва го и той полетя надолу, изчезвайки на пода. Ужасен, хумористът коленичи, затърси го отчаяно, но косъмът не се оставяше да го намерят лесно.

Писателят хуморист се превръщаше в луд човек, който пълзи по пода и търси японски косъм.

Само дето не се разпищя, докато го търсеше. Мина му през ум, че ще полудее, ако моментално не намери косъма.

В този миг целият му живот пробяга пред него, като пред очите на удавник, и всичко това заради един японски косъм.

НАЧАЛНИК-ВЛАК

Началникът на влака, един благ стар човечец, излезе от гарата да види какво става и тогава чу стрелбата и олелията, които се носеха от центъра на града, а се беше случило това, че жена му бе изгубила ушите си, след което, за да станат нещата още по-ужасни, самата нея я бяха застреляли.

Жена му, естествено, беше библиотекарката.

Улучи я нов куршум, когато втората група щатски полицаи пристигна на местопроизшествието и предизвика тълпата на престрелка.

Началникът на влака реагира на нещастиято, че бе останал с мъртва и безуха жена, като осведоми тълпата, че влакът, претъпкан с оръжия и боеприпаси, се намира в гаровото депо.

Той не знаеше какво бе предизвикало цялата тази беда, в това число и смъртта на собствената му жена, но беше готов да се бори при всички положения. Жадуваше за мъст на всяка цена и не искаше да губи време в премисляне на подробности за доброто и злото.

Той остана за миг вкаменен пред мъртвата си безуха жена, а после изкрещя:

— На оръжие, да ги избием!

Това беше първото му изявление, с което осведоми тълпата, че само през няколко улици я очаква цял арсенал с боеприпаси.

— На оръжие, да ги избием! — повтори той.

Двайсет минути по-късно тълпата беше въоръжена до зъби с най-съвършената бойна техника, намираща се извън Индокитай по време на войната във Виетнам.

Тълпата хареса неговите думи, първият призив за бой, и сега всички крещяха:

— На оръжие, да ги избием! На оръжие, да ги избием!

Размахваха автомати във въздуха.

— На оръжие, да ги избием!

И някои изпразниха автоматите във въздуха.

— На оръжие, да ги избием!
Зли хора...

„М-16“

Незнайно как, кметът, братовчед му и безработният също се оказаха тежковъоръжени. И тримата държаха по един автомат „М-16“ и много гранати.

Кметът още крещеше регистрационния номер на колата си:

— А-3 1492!

Разсъдъкът му бе напълно помрачен, но въпреки това някой му бе дал автомат, патрони и много гранати. Никой не се замисли. Всички бяха полудели.

Братовчедът и безработният още плачеха, но сега вече те притискаха автомати към гърдите си, свистящи от ридания.

Логиката, според която им връчиха оръжие, беше, че плачещите също могат да стрелят.

Броеше се всеки пръст, който можеше да натиска спусък.

Кметът и двамата мъже едва ли осъзнаваха, че бяха въоръжени.

Те държаха непохватно пушките си, сякаш бяха пръчки.

— А-3 1492! — провикна се кметът.

— Не — поправи го един ветеран от Виетнамската война. — Това е „М-16“. Не е толкова добър, колкото „АК-47“, но все пак върши работа.

ЛИМОНАДА

Докато той отчаян страдаше над един японски косъм, цялата грива, дълга, красива и изумително черна, спеше в района Ричмонд на Сан Франциско.

Слава богу, че не го споходи тази мисъл.

Защото той щеше да я превърне в режеща като бръснач натрапчива идея. И отчаянието му от разрива с японката щеше да се засили.

Ето, трябва съвсем да съм се побъркал, щом търся един японски косъм, след като две години съм имал свободен достъп до цялата коса.

Подобна мисъл би го разстроила ужасно.

Дъното на неговия живот би се продънило.

Да, добре беше, че не му мина тази мисъл, докато пълзеше по пода, а целият му живот пробягваше като на лента пред очите му.

Той се давеше в един японски косъм.

Изгубването на косъма беше като падане зад корабен борд посред Тихия океан. Той се бореше за въздух, докато животът му, сякаш запечатан върху преекспониран филм, скачаше от сцена на сцена в преддверието на неговото съзнание, където всичките му роднини, приятели и любовници гледаха филма в душна лятна вечер с чаши леденостудена лимонада в ръцете, любопитствуваха единствено кога самите те ще се появят и скучаеха, когато не се виждаха, с изключение на любовниците му, които живо се интересуваха от другите му креватни партньорки.

Във филма липсваше само една жена.

Тя спеше през шестнайсет улици оттук.

Имаше такова обилие от дълга черна коса, японска коса, че можеше да го държи цял живот удавник в нея.

НОС

Сомбрерото стоеше само по средата на улицата: правеха му компания само горящите полицейски коли и купчината трупове.

Безчет хора с автомати идваха и си отиваха, но никой не обърна дори мъничко внимание на сомбрерото. Неговата температура закова на нулата. Интересен е фактът, че никой не забеляза сомбрерото. Логично е, след като толкова много хора тъпчеха из улицата, някой да забележи сомбрерото и да си го сложи на главата или поне да се опита да си го сложи, преди да установи, че то е студено като лед.

Но случаят не беше такъв.

Всеки подминаваше сомбрерото, като че ли бе невидимо. Сомбрерото, разбира се, не беше невидимо. Открояваше се ясно, както носът на вашето лице. Не можеше да бъде пропуснато. Сомбрерото стоеше на показ, да го види целият свят.

В този миг един старец погледна право в сомбрерото и се запъти натам, но когато стигна само на пет фута от него, той се спря и погледна надолу.

Остана там, втренчен в малък безформен къс човешко тяло. Към него се бил запътил. Съвсем не към сомбрерото. Просто сомбрерото се намираше по пряка зрителна линия с човешкия къс.

Старецът никога не беше виждал една част от човешко тяло, без останалото от човека да е прикрепено към нея.

Той беше хипнотизиран.

ЛЕТЯЩИ ЧИНИИ

Щатската полиция и местни полицаи от близките градчета вече бяха заели позиция извън града и чакаха капитана, командущ щатската полиция, да пристигне и лично да поеме операцията по потушаването на онова вълнение, което започна с падането на едно сомбреро от небето, а се разрасна до въоръжен метеж.

От време на време тежка стрелба излиташе от града, за да потърси пазителите на законността, които се бяха окопали извън града и чакаха да пристигне капитанът, за да се заемат с потушаването на бунта.

Пазителите на реда, приведени в окопите, се опитваха да отгатнат какво бе станало в града, та бе превърнало неговите жители в кръвожадни бунтовници, но не бяха в състояние да стигнат до никакъв приемлив отговор.

Нямаше как да знаят за сомбрерото и за всичко, което се разигра, след като то падна от небето.

— Какво, по дяволите, стана там? — обърна се един сержант от щатската полиция към заместник-шерифа на съседното градче.

— Не зная — отвърна заместникът. — Тия проклетници са откачили до един. Никога не съм виждал подобно нещо. Надявам се само, че не са дошли летящи чинии.

— Летящи чинии ли? — повтори сержантът.

— Ами да, не си ли чувал за летящите чинии — отговори му заместник-шерифът. — Пришълци от космоса, които помрачават човешките умове. Летящи чинии — повтори той. — Летящи чинии. От Марс.

Очите на заместник-шерифа светеха много особено.

Сержантът се извини и отиде да разговаря с друг щатски полицаи. Сержантът не понасяше откачените, дори ако бяха негови колеги и пазители на законността. Една от лелите му беше луда и цялото детство на сержанта бе преминало под един покрив с нея.

Родителите му не искаха за нищо на света да я пратят в психиатрична болница. Баща му само повтаряше:

— Никой от моите близки няма да отиде в лудницата!

Така че лелята си живееше с тях, а беше съвсем побъркана.

Трябваше винаги да я заключват в стаята по Коледа, защото, по някаква необяснима причина, коледните празници всеки път събуждаха в нея криза, и всяка Коледа от неговото детство преминаваше в слушане на писъците на лудата му леля и в думкането ѝ по вратата на нейната стая.

Той беше последният човек, с когото заместник-шерифът можеше да сподели теорията си за летящите чинии.

Сержантът погледна заместник-шерифа и потрепера.

ЦИГУЛКА

След като утоли жаждата си и след като се подкрепи със среднощна закуска, котката се върна при своята спяща господарка.

Скочи на леглото.

Легна до нея.

Бързо и методично почисти предните си лапи.

Използуваше езика си като цигулков лък при изпълнение на бавна музика.

Котката предеше, докато се ближеше.

Щом замърка, Юкико отново засънува, но този път Америка. Тя сънуваше Сиатъл.

И отново баща ѝ беше невидимо присъствие в съня. Неговата същност беше там, без физическото му vyplъщение обаче. Той съставляваше цялата онази част от съня, която не можеше да се види.

И отново: сънят не беше неприятен.

В него пак валеше и тя пак вървеше в дъжда, но този път дъждът беше пролетен, а не есенен, и тя се намираше в Сиатъл, а не в Киото, и отиваше на гости при приятелка, а не на гроба на баща си.

Котката приключи с почистването си и заспа, но не спря да преде. Напротив, продължи и насън и докато тя предеше, японката сънуваше.

Котешкото предене беше моторът, който движеше съня на японката.

МЕЙЛЪР

Междувременно новината за бунта в градеца беше разгласена по радиото и по телевизията, която дори прекъсна програмата си, за да съобщи. Засегнатите от събитията, онези, които имаха роднини или приятели в града, бяха подкарали вече колите си натам и се опитваха да проникнат вътре, но полицията беше затворила пътищата и ги връщаше обратно.

Естествено сред тях имаше и просто търсачи на силни усещания, но те също бяха връщани от подстъпите на града.

Произшествието се разрастваше.

Една изопачена, почти несвързана версия за събитията в града вече се предаваше по полицейската радиовръзка. Само час делеше градеца от поголовното нахлуване на средствата за масова информация. Затишие пред буря, както се казва.

След няколко часа средствата за масова информация ще са разположили свои пунктове, откъдето ще предават всяка вярна и невярна подробност на един жаден за новини свят, чието внимание изцяло ще е погълнато от събитията в този югозападен градец, цялото население на който е полудяло и е предизвикало намесата на военната мощ на Съединените щати.

Оставаха само шестнайсет часа до пристигането на Норман Мейлър.

Той ще е много уморен, когато ще слезе от самолета на летището в съседното градче. Ще е изкарал дълъг и тежък полет.

— Какво става тук? — ще бъдат първите му думи, щом стъпи на земята.

Няколко репортери вече ще го чакат, за да вземат интервюта от него. Те ще са нервни, защото ще бъдат млади и силно ще се възхищават от Мейлър.

Тогава Мейлър ще ги погледне подозрително. Ще се почуди защо искат да интервюират него, вместо вече да са в града и да пишат за събитията там.

— Вие сте Норман Мейлър, нали? — ще го запита притеснено един от репортерите, въпреки че прекрасно ще знае, че този човек е Норман Мейлър. Той ще стои с бележник и химикалка в ръка и ще чака Норман Мейлър да каже, че е Норман Мейлър, а той да го запише.

— Трябва да се залавям за работа — ще промърмори Мейлър и ще се запъти към колата, която ще го чака, за да го откара в града.

— Нали този беше Норман Мейлър? — ще попита младият репортер своя колега. Дори колегата му ще се отчае при този въпрос и ще погледне смутено встрани.

— Норман Мейлър беше — ще си измърмори младият репортер тогава, защото Норман Мейлър ще е изчезнал, а неговият колега ще е погледнал встрани.

„Норман Мейлър“, ще запише репортерът в бележника си. Това ще е всичко, което той ще напише.

Норман Мейлър.

ТЕЛЕФОНИ

Но нека върнем часовника назад, защото сме избързали с шестнайсет часа в разказа. Ще се върнем към телефоните в града: след разпространението на новината за бунта по радиото и телевизията хората започнаха да звънят на своите приятели и близки в града, за да разберат какво се бе случило.

Стотици хора се обаждаха, но никой в града не отговаряше. Навсякъде звъняха телефони, но жителите просто не им обръщаха внимание, увлечени в бунтовното безумие, те се въоръжаваха и се готвеха да посрещнат военната мощ на Съединените щати.

Телефоните в града просто си звъняха, звъняха, звъняха.

Зловещо.

Звъняха още и още, и още.

В целия град никой не отговаряше.

Онези, които се опитваха да се свържат, чуваха само отекването на звънене без отговор от другия край на линията.

Сякаш градът бе напуснал нашия век.

Тъй плътна беше изолацията му.

ЛОГИКА

Тъкмо когато съзнанието на американския писател хуморист вече наближаваше дъното на океана, логиката, като подхвърлен спасителен пояс, му дойде на помощ и той престана да се дави.

Умът му изведнъж се проясни и започна да разсъждава свързано.

Стана от пода и отиде в кухнята.

Отвори едно чекмедже и извади оттам фенерче.

После отиде в кабинета си и взе оттам лупа.

Да, сега логиката управляваше неговото съществуване.

Много внимателно той коленичи, насочи лупата към пода и светна през нея с фенерчето.

След което бавно заоглежда пода сантиметър по сантиметър.

Приличаше на дете, запалено по астрономията, което шари по небето със своя детски телескоп, търсейки нова комета, която сетне ще носи неговото име, защото случайно е прекосила полето на окуляра му и никой преди него не я е засичал или по-скоро не си е давал труда да я спомене, ако я е забелязал, понеже си е мислил, че някой друг вече я е открил.

Единствената разлика между писателя хуморист и детето астроном беше тази, че вместо да търси слава по небето, хумористът диреше японски косъм по пода, но миг по-късно, когато наистина го намери, вълнението от откритието не беше по-малко. Косъмът лежеше естествен и самотен в своето съществуване. Хумористът се зачуди как не го е видял по-рано, след като лежеше така очебиен точно пред него.

Животът е загадка — помисли си той, докато внимателно и щастливо вдигаше косъма. Вдигаше го по такъв начин, сякаш никога вече нямаше да го пусне.

С други думи, здраво стисна единствения косъм японска коса, който притежаваше.

ПИЛОТ

Междувременно в кошчето за отпадъци — два хеликоптера, в единия от които се намираше капитанът, командуваш щатската полиция, а в другия — губернаторът на същия щат, летяха към градеца, където беснееше адът.

Губернаторът бързо изтрезняваше.

„Няма да позволя това нещо да се превърне във втора Атика“ помисли си той.

Обърна се към един от помощниците си, който го придружаваше в хеликоптера, и го попита след колко време ще са там.

Помощникът попита пилота.

Пилотът възкликна:

— Какво!

Той бе стъписан.

— След колко време ще сме там? — повтори помощникът, като се зачуди какво пък му стана на пилота.

— О, а аз си помислих, че казахте нещо друго — отвърна пилотът.

— Какво си помислихте, че казах? — попита помощникът.

— Нищо. Просто ми се стори, че казахте нещо друго — отвърна пилотът. При никакви обстоятелства той не би признал какво си бе помислил, че е казал помощникът. Щяха да му отнемат пилотското разрешение. А той не искаше да се случи това и предпочете да се направи на глупав. По-добре да го вземат за тъп, отколкото за луд.

— Абе кога, мамка му, най-после ще пристигнем? — кресна губернаторът, на помощника си, макар че още по-лесно щеше да му бъде да запита пилота, тъй като седеше тъкмо на мястото до него, а помощникът беше отзад.

Пилотът понечи да се обърне към губернатора и да му отговори, но се усети навреме, преди да го е сторил, извърна леко назад глава към помощника и каза:

— След петнайсетина минути.

— След петнайсетина минути — осведоми помощникът губернатора.

— Петнайсетина минути — повтори губернаторът, а мислите му още витаеха около Атика.

КЕЛНЕРКА

Капитанът никак не беше щастлив в своя хеликоптер. Обичал бе предишния губернатор на щата и се бе разбирал много добре с него.

Но не понасяше сегашния и в най-добрите моменти отношенията им бяха напрегнати.

Капитанът не понасяше обедното пиене на губернатора, нито връзката му с една келнерка от столицата, макар да беше женен и баща на три деца.

Губернаторът полагаше неимоверни усилия да прикрива отношенията си с келнерката, но въпреки това много хора, които не трябваше да знаят, знаеха за тях.

Докато хеликоптерът пореше небето и отвеждаше капитана все по-близо към обезумелия град, капитанът все по-силно се тревожеше, задето губернаторът щеше да се появи на местопроизшествието.

Капитанът приемаше постъпката като чистопробно парадиране от страна на губернатора и мислеше, че от цялата работа няма да излезе нищо добро, ама съвсем нищо добро.

Защо ли той долен палячо не си седи в щатската столица, не си се напива, не се занимава с келнерката си и не остави полицейската работа на полицаите?

ПРОЛЕТ

Беше дивен пролетен ден в Сиатъл в съня на Юкико. Цветя бяха нацъфтели сред изумително сочна и наситена зеленина и сред тях вървеше Юкико в съня си.

Изминала бе половината от пътя до къщата на приятелката си.

Отиваше да види най-добрата си приятелка: бяло момиче, с което още си разменяха писма и се виждаха по веднъж в годината в Сиатъл или в Сан Франциско.

В съня си Юкико беше на петнайсет години. Дъждът валеше равномерно. Леко студенееше, но тя беше облечена в топли дрехи, които я предпазваха от дъжда, и той не ѝ причиняваше неудобство. Макар че дъждът беше студен, тя беше на топло и на сухо.

Носеше чадър.

Чадърът, който ѝ бе донесъл от Япония баща ѝ, затова го носеше с обич.

Както вече беше отбелязано в една от предшествуващите глави, баща ѝ съставляваше същността на съня. Не беше физическо присъствие. Той съществуваше в цялата онази част от съня, която не се виждаше. Още не беше се самоубил, така че в съня ѝ беше като жив човек.

Това е всичко.

Той беше жив в съня ѝ.

Баща ѝ, жив, съставляваше онази част от съня, която бе невидима.

ЛЮБОВ

Името Атика увисна в съзнанието на губернатора като реплика в балонче от комикс, когато, зареял поглед през прозореца на хеликоптера, той изведнъж съзря друг хеликоптер.

— Ето го капитана — каза помощникът му, когато на свой ред забеляза хеликоптера.

— Да, ето го капитана — процеди губернаторът с глас, по който пролича, че не се нуждае от капитана. Нямаше недоизказана любов между тях.

Градът се очертаваше вече пред очите им.

Двата хеликоптера се намираха само на няколко минути разстояние от него.

Капитанът погледна към хеликоптера на губернатора. Те летяха само на половин миля един от друг. Не му стана приятно на капитана от гледката на губернаторския хеликоптер.

— Лайно! — процеди той. След като капитанът включи радиопредавателя на хеликоптера и се свърза с една част от войските на щатската полиция, разположени в околностите на града.

— Какво става долу? — попита той.

— Тия хора до един са се побъркали — гласеше отговорът.

— Добре, аз ще се погрижа за тях — каза капитанът.

Той беше изключително способен пазител на законността. Освен това си беше и нахалничък. Нахалството му бе последица от въздържанието от пиене.

Капитанът внезапно забеляза, че хеликоптерите много са се доближили. Намираха се само на стотина ярда един от друг.

— Не летим ли много близо един до друг? — попита той пилота, като махна с ръка към хеликоптера на губернатора, съвсем до тях в небето.

— Ами! Окей сме — отвърна пилотът.

В същия този миг пилотът на губернаторския хеликоптер успокояваше помощника, че не са прекалено близо до другия

хеликоптер.

— Не се тревожете — каза той на помощника. — Возим ценен товар.

А ако излезе втора Атика — помисли губернаторът. — Така ще се насадя! Но съм вложил толкова пари в предизборната кампания, че не мога да позволя да отидат на вятъра.

ДРЕХИ

Американският писател хуморист се почувствува превъзходно, когато седна на дивана с косъма в дланта си. Стискаше го здраво. Нямаше да допусне отново да го изгуби. Поседя няколко минути тъй, да си почине. Наистина доста се напрегна, докато намери косъма.

Но то беше вече минало.

Косъмът не беше изгубен.

Той го бе намерил и се чувствуваше добре.

Погледна в ръката си.

Чак тогава въображението му заработи. Косъмът се превърна в мост между него и изгубената му японска лейди. Спомни си първия път, когато докосна косата ѝ. Това беше вечерта след запознанството им в бара, когато тя дойде с него в апартамента му.

Съблякла бе дрехите си преди него, мушна се в леглото и го чакаше, като го наблюдаваше как се съблича.

После и той легна при нея. Когато телата им се докоснаха за първи път, него сякаш го удари електрически ток. А после чувството за абстрактност бързо измести усещането за електрически удар от докосването с нея.

Главата му се замая.

Аз съм в леглото с японка — помисли си той.

Изведнъж за него всичко придоби иреални измерения, въпреки че чувствуваше допира на тялото ѝ до неговото. Кожата ѝ беше съвсем като кожата на всяка друга жена, но никога преди това не бе се вълнувал така от допира на женска кожа.

Тя протегна ръка и я постави на стомаха му, а той автоматично обгърна с длани главата ѝ и тогава за първи път докосна нейната коса.

Докато се любиха през следващите два часа, той безспир галеше косата ѝ и му се струваше, че не тя самата, а нейната коса го гали.

Когато най-после се усмириха и останаха изтегнати безмълвно, защото страстта бе отнела цялата реалност на телата им, той се

почувствува тъй, сякаш беше посетил незначайно нему кътче, за кътдето единственият паспорт беше японка.

Това бе първият път, когато докосна косата й.

В един миг той я ухапа много леко, но достатъчно, за да изтръгне звук от нея, сякаш клонки от череша се сблъскаха една о друга в нощна буря, разбесувана от топъл вятър в пролетта.

Две години по-късно той седеше, държеше косъм от нейната коса и се взираше в него като умопомрачен.

ТИШИНА

На земята двама щатски полицаи наблюдаваха приближаването на хеликоптерите.

— Не летят ли прекалено наблизко? — попита единият от тях.

— Летят наблизко — отвърна другият. Беше едър, силен, храбър, верен офицер, но не се славеше с особени умствени способности. Обикновено се съгласяваше с думите на всеки, който се случеше наоколо.

— Тревожат ме — каза първият офицер. — Тия хеликоптери горе са на нашия капитан и на губернатора. Защо, дявол да ги вземе, летят тъй наблизко? Не ми харесва тая работа.

Не дотам интелигентният офицер само поклати глава. Не можа да намери в главата си думи, с които да изрази съгласието си с току-що казаното, затова само поклати глава.

Освен това кимането му беше почти толкова уместно в случая, колкото всяка изречена дума. Понякога той се чудеше защо изобщо хората говорят. Ако не говореха тъй много, той нямаше така да се напруга да измисля отговори.

Приказките са губене на време, това беше неговата теория.

Три-четири пъти му се случи да арестува граждани, без да им продума дума.

— Какво съм направил, старши?

Мълчание.

— Искам да бъдат зачетени правата ми!

Отново мълчание.

— Нямате право да ми слагате белезници, без да ми обясните в какво ме обвинявате. Моят братовчед е адвокат!

Дълбоко мълчание.

— Господи! Ох! Не мога да повярвам. Сигурно сънувам. Такива неща не стават наяве. Ох! По-полека де!

Но думите срещаха безнадеждно глухо мълчание.

— Може би все пак ще се събудя!

КУКЛА

Юкико виждаше коли и дървета, и цветя, и къщи, и полянки, и огради, и непознати хора, които бързаха по свои работи в дъждовния ден на нейния сън, а във всяко нещо, което не се виждаше, присъствуваше баща ѝ, жив.

Още не беше се самоубил и тя нямаше доведен баща, който да ѝ вика „Китайска кукло“.

Юкико трептеше от нетърпение да види приятелката си.

Тя се радваше на равния напоителен дъжд.

Чувствуваше баща си до себе си.

Той присъствуваше във всяко нещо, което не се виждаше.

Носеше чадъра си гордо, като магическа пръчка.

СБОГОМ

Въздушното сблъскване беше величествено.

Хеликоптерите заприличаха на високи несръчни мъже, заплели се в клетките на въртяща се врата по време на земетресение.

После долният рухна.

Довиждане, капитане.

Сбогом, губернаторе.

Т
Р
Я
С
!

ПРЕЗИДЕНТ

Враждебността между градеца и външния свят лумна като клада, като челно сблъскване на автомобили при скорост деветдесет мили в час, като ураганен вихър, който разпердушинва бонбонена фабрика с препълнени складове.

Стана страшно.

Сред пазителите на законността, обсадили града в крайнините, настъпи непоправимо объркване след злополуката, в която загинаха капитанът на щатската полиция и губернаторът.

В бъркотията те се хвърлиха в повсеместно нападение върху града, при което здравата им надупчиха задниците. Просто се оказа, че в града разполагат с прекалено много оръжие, благодарение на прочувственото изземане на оръжейния влак.

Отстъпващите полицейски части се стъписаха пред яростта на защитаващите се и пред силата на тяхната страховита огнева мощ.

Паднаха много убити и ранени.

Всъщност на практика гражданите ги пометеха.

За тяхното нападение и последвалият го разгром се заговори бързо, като за поголовно изстребление, но това продължи само няколко дни, докато президентът на Съединените щати рязко сложи край на всичко с бойката си реч за взаимно опрощение, с която превърза раните на нацията.

Кметът уби един шериф и рани един заместник-шериф по време на нападението.

Неговият братовчед и безработният, които още плачеха, успяха само да се застрелят един друг. Стана случайно, но въпреки това и двамата бяха мъртви.

Какво още можем да кажем?

Мир вам.

ИЗВЪНРЕДНО ПОЛОЖЕНИЕ

Четири часа по-късно Националната гвардия обстрелваше града с танкове, бронирани коли и артилерия. Гражданите отвърщаха на огъня с яростта на уловени в клопка зверове, хиляди от тях бяха въоръжени с автомати.

Националната гвардия сериозно бе занемарена и всъщност оставена да се разлага след края на войната във Виетнам. Тренировките бяха станали съвсем разпуснати. Духът на войниците също беше лош. Завладял ги бе духът на непукизма, който далеч не е идеалното психическо състояние, за да се изправиш пред един тежковъоръжен и съвсем освирепял град.

За много кратко време Националната гвардия понесе тежки загуби. Щатът изпадна в пълен хаос, след като губернаторът загина, и капитанът на щатската полиция загина, и множество пазители на законността от околните полицейски отряди загинаха, а Националната гвардия претърпя всеобщ разгром.

Нещо трябваше да се направи. Един сенатор от щата позвъни на президента по телефонната линия за извънредни положения.

Президентът го слуша безмълвно цели десет минути, след което каза:

— Ще изпратя федерални войски на мястото. Ще овладеем града, щом вие не можете. Вероятно нямате представа как и защо е започнало всичко това?

— Не — отговори сенаторът. — Имаме няколко теории, но все още нищо конкретно. Работим по въпроса.

Сенаторът, разбира се, нямаше никакви теории.

Един самолет го чакаше на летището във Вашингтон, за да го отведе незабавно до сцената на събитията. Той нямаше ни най-малка представа каква идиотска каша се беше забъркала там. Знаеше само, че губернаторът е мъртъв, че капитанът на щатската полиция е мъртъв, че стотици местни полицаи и войници от Националната гвардия са убити и че цял град е откачил без никаква видима причина.

- Благодаря ви за войските, господин президент.
- Пак заповядайте.

ВИСОКОГОВОРТЕЛИ

Дори след като десантни парашутисти, отряди на Специалните сили, щурмоваци и редовни войскове части се изсипаха на мястото на събитията, градът се държа цели три дни с кървав бой.

В някакво затишие между две битки радиостанцията на Белия дом предаде апел на президента към жителите на града, с който той ги призоваваше да се предадат.

Инженерна войска част опаса града с високоговорители, които разпространиха посланието на президента до гражданите.

Бойни самолети на Съединените щати, които до преди малко бомбардираха и обстрелваха града, прелетяха отгоре и напускаха хиляди набързо напечатани позиви, които обещаваха безопасност на всеки предал се и готовност да бъдат изслушани всякакви оплаквания от страна на гражданите.

До този момент единствената връзка на жителите на града с външния свят беше стрелбата.

Те не бяха издигали манифести, нито искания.

Нямаха кауза.

Жадни бяха за кръв.

И получиха кръв.

Въпреки че бяха нанесли тежки загуби на три отделни групи нападатели, те сами дадоха много жертви. Особено след намесата на артилерията и след първите бомбардировки, но те бяха храбри хора и продължаваха да се борят с вече непобедимото числено превъзходство на противника.

Тези граждани наистина бяха куражливи.

Кметът им се бе превърнал в техен народен герой. Той оглави военните им действия и водеше блестящо гражданите в тяхната смела, но обречена битка.

Само от време на време кметът извикваше регистрационния номер на автомобила си и никога не го правеше в момент, когато

даваше заповеди. Всъщност той изкрещяваше номера на колата си само по веднъж или два пъти на час.

Заради което хората му прикачиха любещ прякор.

Кръстиха го Генерал Автономер.

ЗАГЛАВИЯ

— Всички ние сме американци — с тези думи започваше апелът на президента, излъчен по радиото. — Всички сме храбри и верни поданици на Америка. Ние трябва да спрем да проливаме американска кръв, защото тя е прекалено ценна, та да си позволяваме да я губим. Нашата свещена енергия трябва да бъде използвана за благо на всички американци и за прослава на нашата горда земя.

И т.н.

Световната преса загърмя.

„Синхуа“ (официалната телеграфна агенция на Китай) окачестви събитието като „злополучно, но типично американско“.

„Дер Шпигел“ пусна статия със заглавие „Американска трагедия“.

Лондонският „Таймс“ писа: „Янките повтарят историята“.

„Монд“ предположи, че най-вероятно става дума за някакъв нов американски спорт от рода на футбола.

— Оставете оръжието — призоваваше президентът към края на словото си. В заключение той каза: — Нека отново се прегърнем, американецът да прегърне американеца под зора на всемогъщия и всеопрощаващ бог!

Градската тълпа отвърна на призива с унищожителни залпове по всяко място, където бе възможно да е монтиран високоговорител.

Те събраха позивите, нахвърляни с хиляди от ниско прелитащите самолети, които ги приканваха да се предадат, и си избърсаха задниците с тях.

ДРЯМКА

А какво стана със сомбрерото?

То лесно се приспособи към военната обстановка, като продължи да си лежи посред улицата, незабелязано от обитателите на града и по чудо незасегнато от бойната дейност, клокочеща около него.

Макар че милиони куршуми, шрапнели, ракети и бомби бяха хвърлени за обезпокояването, изстребването и разрушаването на всичко видимо наоколо, шапката не пострада дори с драскотина.

Тя просто си лежеше там незабелязана.

Температурата ѝ стоеше закована на нулата.

Изглеждаше тъй, сякаш бе потънала в дрямка.

Вярно, оказа се сомбреро за всички времена.

ТАНК

Войниците се смаяха от храбростта на Норман Мейлър, който предаваше военните си кореспонденции от мястото на бунта. Отново и отново той се излагаше на страхотно гъстия обстрел на гражданите.

Бяха го причислили към танкова дружина, която се опитваше с бой да си пробие път в града, но понасяше грозни загуби от противотанковите ракети, попаднали в ръцете на обезумелите граждани.

Мигове след началото на атаката девет танка бяха изкарани извън строя, някои от тях пламнаха, а други просто останаха надробени от ракетите, вкаменени завинаги в своята танкова смърт.

Танкът, в който се намираше Норман Мейлър, бе улучен и двама души от екипажа му загинаха. Мейлър и останалите изскочиха навън. Облени бяха цели в кръвта на загиналите. А навсякъде около тях святкащите огънчета на малокалибрени оръжия нажежаваха въздуха.

Положението беше изключително опасно, но като по чудо Мейлър се измъкна жив и здрав. Минути след като се върна от бойното поле, телевизионни репортери взеха интервю от него. Той беше облян в толкова много кръв, като че ли сам бе ранен.

— Как беше? — зададоха първия въпрос на Мейлър.

Вечерта на този ден 100 милиона американци видяха Норман Мейлър, облян в кръв, да произнася:

— Ад. Няма друга дума. Ад.

БРЪСНАРНИЦА

След три дена градът падна. Повече от 6000 бяха неговите жертви, в това число и 162-те деца, загинали от ракета, която улучи временната болница, разположена в мазето на едно училище.

Кметът, Генерал Автономер, предпочете да се самоубие, вместо да попадне в плен. Той се простреля в сърцето, но не издъхна на място. Остана му достатъчно време, за да извика:

— А-3 1492!

Трима от братята му по оръжие стояха край него и плачеха.

Върху мъртвото лице на кмета бе изписана лека усмивка.

— Проклятие! — процеди единият от тях.

После захвърлиха пушките, вдигнаха ръцете си нагоре и излязоха от предната врата на бръснарницата, която всъщност беше щабът на градската отбрана.

Кметът седеше мъртъв в един бръснарски стол.

Той бе направил всичко, което бе по силите му.

Но не беше достатъчно. Все пак беше смел човек. Сражава се докрай. Какво още можем да кажем? Той беше американец.

АВТОГРАФ

Дори след като хиляди федерални войници завзеха града и се опитаха да въведат ред в безумното опустошение, никой не забеляза сомбрерото, което си лежеше на улицата. Стотици превозни средства, танкове, джипове, камиони и бронирани коли, затътнаха нагоре-надолу по улицата, но никой не докосна сомбрерото.

То си стоеше необезпокоявано, като чудо, посред улицата, докато завземаха града.

Все пак след края на последното сражение се случи нещо интересно — температурата на сомбрерото постепенно се върна на старото си положение, когато, преди тези няколко препълнени със събития дни, то падна от небето.

Температурата на сомбрерото отново слезе на –24 по Фаренхайт.

В един момент Норман Мейлър мина точно покрай сомбрерото, но и той не го видя. Той дори се загледа за миг в него и може би щеше да го види, ако към него не се спуснаха войници да искат автографи.

Норман Мейлър отмести поглед от сомбрерото и раздаде на войниците автографи.

— Благодарим ви, мистър Мейлър — казаха те.

Но Норман Мейлър вече гледаше встрани от сомбрерото и не върна погледа си към него. Той продължи по улицата, за да интервюира някои от жителите на градеца, които бяха арестувани и затворени в салона на едно кино.

Искаше да открие за какво, дяволите да ги вземат, тези хора бяха отворили работа на цялата армия на Съединените щати.

Мина покрай сомбрерото и не го видя.

СТАРИЦА

Никой от оцелелите не беше в състояние да поднесе смислено обяснение на причините, които ги бяха тласнали към бунт и ги бяха накарали да се хвърлят тъй самоотвержено в тази невероятна сеч.

Гражданите просто не знаеха какво се беше случило.

То бе тайна за тях.

Знаеха само, че веднъж започнали, не бяха съумели да спрат.

Сега, разбира се, горчиво се разкайваха.

Оцелелите просто клатеха глави, объркани и изтощени.

Така че много от тях казваха:

— Не зная какво ми стана.

Или:

— Никога не съм правил подобно нещо.

Те бяха покрусени от мъка по своите мъртви и ранени и по почти напълно разрушения им град. Жалееха също така и за всички хора, които сами бяха убили.

— Каквото и да кажем, нищо не ни оправдава — отрони една старица, която беше дала своя принос в изстреблението.

Наложи се полковникът, който водеше разпита ѝ, да прекъсне с въпросите си, понеже старицата избухна в плач.

— Никога не съм вършила подобно нещо — изхлипа тя, а сълзите ѝ се търкаляха по страните. — Господи! — проплака тя. — Божичко!

Полковникът гледаше смутено в краката си.

Не можеше нищо да измисли да ѝ каже.

В Уест Пойнт не го бяха учили как да се справя с подобни положения. Просто нямаше опит в такива работи.

Чакаше тя да спре да плаче.

Полковникът вдигна очи, когато край тях мина Норман Мейлър.

После погледна отново старата жена.

Тя още плачеше.

Полковникът заби очи в краката си.

За миг той се запита за какъв дявол бе служил два̀йсет години в армията.

— Моля ви, госпожо — смотолеви той.

Старата жена приличаше малко на баба му.

Напразно.

Тя плачеше все тъй безутешно.

ЛИНКЪЛН

Е, това е историята.

Седмица след като президентът на Съединените щати пристигна в града, той произнесе прословутата си превързочна реч за американците, които ръка за ръка щели да влязат в едно доблестно и славно бъдеще и прочие и прочие.

Неговата реч бе препредадена чрез спътник по целия свят и по този начин стигна до значително по-многобройна публика, отколкото дори футболния финал за Супер-купата. След време речта му щеше да бъде отпечатана в гимназиалните учебници и за нея щеше да се говори със същите думи, с които се споменава обръщението на Линкълн в Гетисбърг.

Най-знаменитите редове от тази реч бяха: „Ние сме на ръба на велико бъдеще. Нека влезем в това бъдеще ръка за ръка, а славата на бога ще осветява като факел пътя ни и неговата милост и всеопрощение ще бъдат пътеката, по която ще вървим.“

Градът беше обявен за национален паметник и се превърна във важен туристически обект благодарение на внушителното си гробище, отпечатано на милиони пощенски картички.

Кметът, Генерал Автономер, бе провъзгласен за герой, объркан, да, но все пак герой, и му бе отредено видно място в погребалния комплекс, а върху плочата му бе издигнат мраморен бюст.

В първата година, след като градът стана национален паметник, го посетиха повече туристи, отколкото Големия каньон.

БЯЛО

Предполагам, че последният въпрос, който остава, е: какво стана със сомбрерото?

Там е, лежи си на улицата, но температурата му падна отново на –24 градуса по Фаренхайт и за щастие на Америка повече не се промени.

Милиони туристи минаха покрай него, но никой не го забеляза, въпреки че прекрасно се виждаше. Как може да се пропусне едно студено като лед бяло сомбреро, което се мъдри на главната улица на един град?

С други думи, в живота нещата са по-сложни, отколкото ни се струват на пръв поглед.

КИНОСАЛОН

В съня на Юкико, който се разгръщаше преди много години, тя вече се намиреше през една улица от къщата на приятелката си в Сиатъл, а в същото време американският писател хуморист все тъй здраво стискаше в ръката си косъм от косата ѝ през шестнайсет улици от нея, след като първо го изгуби, после неистово го търси, съвсем като луд, преди да се овладее и да приложи логика в търсенето, докато най-после го откри.

В съня ѝ дъждът бе почти спрял.

Сега едва ръмеше.

Една котка я наблюдаваше от заслонената веранда на стара къща, докато тя минаваше край нея. Котката беше изумително красива. Макар че се намиреше на двайсетина метра, тя чуваше в съня си как котката преде.

Интересно — помисли си тя насън. — че чувам котката да преде, въпреки че съм далеч от нея.

После Юкико се превърна във всевиждащ наблюдател. Премина от първо лице единствено число в трето. Сякаш се намиреше в киносалон и гледаше филма на своя сън.

Сигурно сънувам — помисли тя, — защото не е възможно да чувам от такова разстояние, че котката преде. Тя все по-ясно разбираше, че сънува сън и той взе да променя цветовете и яркостта си. Поизбледня, заприлича на не добре експонирана лента.

Основна тема в него стана звукът на котешкото предене. Той ставаше все по-силен, докато зазвуча като пристъргване на трион. А после баща ѝ, който беше жив и съставляваше цялата невидима част на съня ѝ, се преобрази отново в мъртъв. Той беше мъртъв и отново не се виждаше.

Сега вече всичко невидимо в съня ѝ беше неговата смърт, но тя не се нажали. Смъртта му просто присъствуваше. Беше факт.

Котешкото предене я занимаваше най-много. Не можеше да разбере защо е тъй силно, че го чува чак от верандата.

Така напредваше нощта, докато Юкико сънуваше, а нейните черни коси отразяваха мрака като огледало.

ЯПОНИЯ

Вече стана 11,15 часът.

Американският писател хуморист реши, че му се слуша музика, както седи с косъма от японска коса в дланта си. Той стана, стиснал в едната си ръка японския косъм, и отиде да пусне радиото.

Стаята изведнъж се изпълни със звуците на кънтри-енд-уестърн. Той обичаше мелодиката на кънтри-енд-уестърн. Това беше любимата му музика. Върна се при дивана, седна и се заслуша в песните за сломени сърца и за скитания по пътища с фургони и все тъй не изпускаше японския косъм.

Запита се дали някога е имало песничка в стил кънтри-енд-уестърн за любов с японка. Едва ли. Излизаше извън тематичния обхват на жанра. *А защо аз да не напиша първата* — помисли си той и умът му веднага заработи над нея:

*Мойта малка лейди от Япония това е,
и обичам я, тъй както аз си зная.
Черна е косата ѝ — от лунна светлина е нейното
лице.
Как обичам аз да я прегръщам и притискам в своите
ръце.*

Докато съчиняваше песента, той си представи как я пее Уейлърн Дженингс в „Гранд Оул Опри“:

*От земя далечна тя е,
мойта малка лейди от Япония това е,
тъмните очи загадките на Изтока таят,
щом погледна я, пирувам всеки път.*

Уейлън Дженингс я изпълни прекрасно, после я записа на плоча и песничката стана най-популярната мелодия в страната. Озвуча всеки бар и кафене на Америка, понесе се навсякъде, където хората слушат кънтри-енд-уестърн. Тя завладя ефира.

И той запя на глас:

Мойта малка лейди от Япония това е...

— докато стискаше в ръката си косъм от нейната черна коса.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.